Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

[Гар]гажа эхилһэн 1921 оной [дека]бриин 21-нэй гарана | № 199 (13688) | 1974 оной августын 25, воскресени | Сэн 2 мүнгэн

Ростовско областиин комбайнернуудай үүсхэл дэмжэе!

КОМБАЙНУУД ЗОГСОЛТОГҮЙ ХҮДЭЛГЭГДЭХЭ

[Ад]ууһа малдаа хүсэд хү[рэхэ] үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ [ху]раа саг соонь дүүргэ[хэ] колхозоймнай гэшүүд [...]. Бухыдөө 18.700 центнер үбһэн эрхим шанартайгаар сомог[...] гектар бүриһөө дунда 25 центнер (түсэб[өөр] 23.5 центнер абтаа. [...] хуряалга үргэлжэл[...] Үшөө 2000—2500 [...] үбһэн абтаха. 9000 [...] сенаж бэлэдхэхэ [...] 16.000 центнертэ [...]бди. Энэ хүдэлмэри үргэлжэлһөөр. Үнеэн [...] 2 тонно үлүүтэй тэжээл бэлдэгдээд бай[...] ехэ ургаса үнинэй [...] М. М. Максимовай [...] 130 гектар сабшалан [...] 4200 центнер гэхэ [...] га бүхэнһөө 32 цент[нер] үбһэн сомогдоо. Эндэ 12 [...] бүридэһэн Е. С. [...] хүтэлбэрилдэг [...]оруулагдаһан звено[...]шүүд ажаллажа гараа. [...]шадай үнэн сэхэ, [...] ажалые юунтэй [...], хэмжэжэ үзэлтэйб? [...]соо хүлеэһэн эршэтэ [...] үрэ дүн намар [...] харагдадаг гээшэ. [...] август һарануудта [...]ур байбашье. ажа[...] тариянай ургасань [...] һайн. Поли бүхэнэй [...] жэгдэ һайнаар эдеэшэжэ байна. Оролдожо ургуулһан тарягаа богони болзорто, гээлтэ хоролтодо оруулангүй, һайн шанартайгаар хуряажа, амбаартаа хааха, гүрэнэй түсэб үлүүлэн дүүргэхэ, адууһа малдаа бардам хүрэхэ тэжээл бэлэдхэхэ, ерэхэ жэлэй ургасын хүрэнгын үрэһэ хэрэгтэй соонь хаажа абаха, колхознигуудтайгаа тоосохо, намарай паар хахалха гэхэ мэтэ шухала асуудалнууд бидэнэй урда табигдана. Хуряалгын бүхы хүдэлмэриие зүбөөр эмхидхэхэ, хүн зоной эдэбхи үүсхэл, урма зориг бадаруулха, ажахынгаа эрхэ байдалда тааруу, үрэ ехэтэй мүрысөөнэй, урмашуулгын гурим зохёожо, механизатор, тарияашан бүхэнтэй танилсуулха гээшэ колхозой партийна организациин, правлениин уялгань мүн болоно.

Таряа хуряалгада орохын бүри урда тээ тракторно-таряан ажалай бригадануудта партийна суглаан болојо, энэ жэлэй ургаса хуряалгын өөрын онсо шэнжэ, коммунист, механизатор бүхэнэй урда табигдаһан харюусалга зүбшэгдэһэн, хүдэлмэриин түсэб зохёогдоһон байха юм. 6913 гектар тариялангаа хүдэлмэриин 15 үдэртэ сүм хуряажа, 112.000 центнер орооһо амбаартаа оруулха зорилготойбди. Гүрэндэ 30.000 центнерһээ бага бэшэ таряа худалдахабди.

Колхознигууднай бүхы тарягаа урда мэтэ поточно аргаар хуряаха гэжэ шиидэнхэй. Энэ талаар механизатор, тарияашаднай баян дүй дүршэлтэй. Хуряалгада бүхыдөө 28 комбайн, 25 жатка, 27 подборщик ябаха. Хүдэлмэриин түсэбэй ёһоор, ажахын тракторна дүрбэн бригадануудта үдэр бүри 912 гектар хадагдажа, 540 гектарай баал суглуулан сохигдохо зэргэтэй. Ехэнхи тариян амяарлан хуряагдаха. Нэгэ комбайнда 247 гектар таряа хуряахаар хүртэнэ. Сагай уларилай байдалһаа энэ түсэбнай бага сага хубилжа магад. Тиибэ яабашье бүхы ажалаа график соонь дүүргэхые оролдохобди. Комбайнернуудай оролдосотой ажалһаа хуряалгын эршэ сэхэ дулдыдаха байһаниинь мэдээжэ. Тиимэһээ эгээл дүршэлтэй, урагшаа жүдхэмжэтэй механизаторнууднай комбайнда һуунхай. Тэдэнэр Ростовско областиин «Московский» совхозой комбайнернуудай жэшээгээр комбайнуудаа байлгангүй ажаллаха гэжэ шиидэнхэй. Иимэ үүсхэл ажахы соогоо эгээн түрүүлэн үнинэй комбайнер, коммунист Г. И. Миронов гаргаа. Коммунис ажалай ударник Георгий Иванович түрэл колхозойнгоо поли дээрэ 23-дахи намараа талынгаа онгосо жолоодожо гараба. Тэрэ шэнэ, түрүү юумэ үүсхэгшэдэй нэгэн, уралан нарижуулгын ухаалан зохёолгын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаададаг. Үнгэрэгшэ намар комбайндаа хоёр бааг һуулгаха гэһэн дурадхал оруулаад, тэрэнээ өөрынгөө комбайнда тодхоһон юм. Тэрэнэй жэшээгээр бригадынь бүхы комбайнуудта иимэ баагууд тодхогдоһон. Туһалагшатайгаа хоюулан комбайнаа байлгангүй ажаллаха гэһэн Мироновой үүсхэлые тэрээнтэй жэл бүри мүрысэдэг 3-дахи тракторна бригадын хуушанай комбайнер К. Ф. Иванов түрүүтэй А. Ф. Иванов, В. И. Иванов, үнгэрэгшэ жэлэй чемпион Г. П. Филатов болон бусад дэмжээ. Тэдэнэр тус тустаа залуу хүбүүдые хажуудаа абажа, бэрхэ комбайнер болгохобди гэжэ мэдүүлээ.

Машинаһаа таряа буулгаха, сэбэрлэхэ, хатааха түхеэрэлгэнүүд булта заһабарилагданхай, хоёр халаанда хүдэлгэгдэхэ. Амбаарнууд сагаадагдажа, дезинфекци хэгдэнхэй, тодорхойлхы, дүрбэдэхи жэлэй шэнэ таряа тушаан абахаар бэлэн болгогдонхой. Оньһон техникэ, машинанууд тракторна бригадануудта даалгагдажа үгтэнхэй, һайнаар заһабарилагданхай. Комбайн, трактор болон машинануудай һаадгүйгөөр, бүтээсэ ехэтэйгээр хүдэлхын тулада тэдэндэ техническэ һайн харууһан хэрэгтэй бшуу. Энэ асуудал мүн лэ гүйсэд шиидхэгдэнхэй. Гагналгын аппарат, запчастьнуудаар, инструментнүүдээр түгэс хангагдаһан хоёр автомашина табигданхай. Мүн МТМ-гэй дэргэдэ слесарь, токарь, мотористнуудһаа бүридэһэн дежурна пост байгуулагданхай. Тэдэнэр үглөөнэй 7 часһаа һүниин тэн болотор ажаллаха. Хэрэгтэй болоһон газартаа саг дары ошожо, заһабарилга хэхэ тусхай автомашинатай. Хүсэд хүрэхэ түлишэ—тоһодолгын материалнууд тракторна бригада бүхэндэ, полиин захада тусхай цистернэнүүдтэ асаргаданхай. Хуряалгын хүдэлмэри зүбөөр эмхидхэжэ, хинан шалгажа байха тусхай штаб правлениин дэргэдэ байгуулагданхай. Тэндэ тодхогдоһон радиотелефон тракторна бригадануудтай холбоотой.

Хараалһан түсэб-графигай дүүргэлтэ нэн түрүүн комбайнернууд, жолоошод болон тарияашадай хүсөөр, тэдэнэй оролдосото ажалаар бэелүүлэгдэхэ байһаниинь мэдээжэ. Тиимэһээ правлени, партийна организаци хуряалга дээрэ хүдэлэгшэдэй бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллаха, амарха, урмашуулха, нэмэлтэ түлбэри түлэхэ асуудалнуудые зохёожо, хүн бүхэнтэй танилсуулаа. Мүрысөөнэй дүн таба хоноод лэ тракторна бригадануудта гаргагдажа байха. Илажа гараһан бригадын стан дээрэ ажалай алдар солын улаан туг үргэдхэгдэхэ, түрүүшүүлдэ улаан тугхан, Хүндэлэлэй грамота, үнэтэ бэлэгүүд барюулагдаха.

Колхозоймнай механизаторнууд, тарияашад түсэбтэ табан жэлэй тодорхойлхы, дүрбэдэхи жэлэйнгээ ургаса гээлтэдэ оруулангүй, богони болзорто хуряажа, гүрэнтэеэ гүйсэд тоосохо, адууһа малдаа хүсэд хүрэхэ тэжээл бэлэдхэхэ, үрэһэ хүрэнгэеэ хаажа абаха, колхознигуудтаяа тоосохо зорилгонуудаа бэелүүлхээр шиидэнхэй.

В. КОЛМАКОВ,
Мухар-Шэбэрэй аймагай «Заганский» колхозой түрүүлэгшэ.

ШЭНЭ ЕАЖАР ҺОНИН

ШАХТЁРНУУДАЙ ҺАЙНДЭР

Шахтёрнуудай үдэртэ зорюулагдаһан баярай суглаан Москвада августын 23-да болоо. Гүрэнэй түбэй концертнэ зал дотор шахтёрнууд, шахтануудай барилгашад, горно машинануудые бүтээдэг хүдэлмэрилэгшэд, эрдэмтэд, ниислэл хотын олонинтын түлөөлэгшэд суглараба.

Хүндэтэ президиумдэ КПСС-эй ЦК-гай Политбюрое ехэ дэбжэлтын оршон байдалда һунгаа.

СССР-эй нүүрһэнэй промышленностиин министр Б. Ф. Братченко элидхэл хэбэ. Мүнөө жэлдэ даабариһаа гадуур 12 миллион тонно нүүрһэн ба сланец абтаа. Ороной шахтёрнууд ерэхэ жэлдэ 700 миллион тонно нүүрһэ малтажа абаха гэжэ найдаха эрхэ энэ туйлалтамнай олгоно. Табан жэлэйнгээ даабарине дүүргэгшэдэй габьяань ехэ байна, — гэжэ министр тэмдэглэбэ.

Баярай суглаанда хабаадагшад КПСС-эй Центральна Комитедтэ, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ, СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ эльгээгдэхэ амаршалгын бэшэг баталан абаа.

(ТАСС).

ЕХЭ ОЙН ХҮНДЭЛЭЛДЭ

БУХАРЕСТ. (ТАСС-ай тусхай корр.). Фашис дарлалтаһаа оронойнгоо сүлөөлэгдэһөөр 30 жэлэй ойе румын арад баярай оршон байдалда тэмдэглэбэ. СРР-эй ниислэлдэ сэрэгэй ехэ парад, ажалшадай һайндэрэй жагсаал болоо.

РКП-гэй Генеральна секретарь, СРР-эй президент Н. Чаушеску, СРР-эй Гүрэнэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо Э. Боднараш, СРР-эй правительствын Премьер-Министр М. Мэнеску, республикын партийна ба гүрэнэй бусад хүтэлбэрилэгшэд трибунануудта гараба. КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин түрүүтэй Совет партийно-правительственна делегаци түбэй трибунада гараа.

Тэрэшэлэн Совет олониитын делегаци, Совет сэрэгэй делегаци, бусад социалис оронуудай партийно-правительственна делегацинууд хилын саанахи айлшад парад ба демонстрацида байлсаба.

Сэрэгэй дээдэ һургуулинуудай һурагшад, сэрэгэй училищинуудай курсантнууд, Румыниин арадай арминн сэрэгэй соединенинүүдэй дайшалхы ба политическэ бэлэдхэлэй отличнигууд парадые нээгээ. Артиллери оньһожоруулагдамал ба танкова частьнууд, авиаци парадта хабаадаба.

Парадай һүүлээр ажалшадай һайндэрэй ехэ жагсаал болоо.

УУЛЗАЛГА ЭМХИДХЭГДЭЭ

БУХАРЕСТ. (ТАСС-ай тусхай корр.). РКП-гэй Центральна Комитет, СРР-эй Гүрэнэй Совет ба правительство фашис дарлалтаһаа Румыниин сүлөөлэгдэһөөр 30 жэлэй ойдо зорюулагдаһан уулзалга августын 23-да эмхидхээ.

Румын арадай ажабайдалдахи гайхамшаг ойн һайндэртэ хабаадахаяа ерэһэн КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин түрүүтэй Совет партийно-правительственна делегаци, бусад социалис оронуудай партийно-правительственна делегацинууд, хилын саанахи айлшад уулзалгада хабаадаа.

Уулзалга хани ёһоной оршон байдалда үнгэрбэ.

РУМЫНИИН ПОСОЛЬСТВОДО УУЛЗАЛГА БОЛОБО

Румыниин Социалис Республикаһаа Советскэ Союзда байдаг элшэн сайд Георге Бадрус фашис дарлалтаһаа Румыниин сүлөөлэгдэһөөр 30 жэлэй ойдо зорюулагдаһан национальна һайндэрөөр дашарамдуулан, августын 23-да уулзалга эмхидхээ.

Нүхэд Д. С. Полянский, М. С. Соломенцев, В. И. Долгих, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшо К. А. Халилов, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо И. В. Архипов, бусад тушаалтад, олониитын түлөөлэгшэд уулзалгада хабаадаба.

Советскэ Союзда байдаг дипломатическа түлөөлэлгэтэ эмхинүүдэй толгойлогшонор айлшадай дунда бии байба.

ТЕЛЕГРАММА АБАЛСАА

Индонезиин Республикын бэеэ дааһан байдалтай болоһоор 29 жэлэй ойтой дашарамдуулан, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорный Индонезиин президент генерал Сухартада амаршалгын телеграмма эльгээбэ. Хоёр ороной арадуудай аша туһада, уласхоорондын шахардуу байдал һуларуулгын, бүгэдэ ниитын эб найрамдал бэхижүүлгын аша туһада Советскэ Союзай ба Индонезиин хоорондохи харилсаае хүгжөөхэ хүсэлэнгүүд телеграмма дотор элирхэйлэн мэдүүлэгдэнэ. Индонезиин Республикын президент харюугай телеграмма эльгээхэдээ, амаршалгын түлөө үнэн зүрхэнэй баясхалан хүргэбэ.

(ТАСС).

ОРОНОЙ ПОЛИНУУД ДЭЭРЭҺЭЭ

Ургаса хуряалга үнгэрэгшэ неделиин туршада орон дотор нилээд түргэдөө: 15,6 миллион гектарай тариян хадагдаа. Энэмнай үнгэрэгшэ неделиинхиһээ нэгэ хаһад дахин тухай ехэ байна. Хуряалгын хүдэлмэри Россин Федерациин түбэй районуудта. Урааlһаа урдуур түлэг дундаа.

Таряа хуряалга Украинада шиидхэхы шатадаа оронхой. Белоруссиин механизаторнууд түрүүшын миллион гектарай ургасые хадаба. Прибалтикын республикануудта хуряалгын хүдэлмэри улам үргэдэжэ байна.

Кукуруза хаа хаанагүй хуряагдана. Бүхы орон дотор абажа үзэбэл, 3,8 миллион гектарай гэхэ гү, али бүхы тарилгын табанай нэгэ тухай ургаса хуряагдаа. Россин Федерациин колхозууд, совхозуудтахи 1,8 миллион гектарай кукуруза хуряагданхай.

Үнгэрэгшэ неделиин туршада лён-долгунецые хуряалгын эршэ хоёр дахин түргэдхэгдөө. Бүхы дээрээ 444 мянган гектарай ургаса хуряагдаба.

Колхозууд, совхозууд ерэхэ жэлэй ургасын бэлэдхэлдэ онсо анхарал хандуулна. Намарай паар эршэмтэйгээр хахалагдажа байна.

(ТАСС).

ТЭЖЭЭЛЭЙ НӨӨСЭ НЭМЭНЭ

Фермэнүүдтэхи үбһэ тэжээлэй нөөсэ үдэр бүри улам нэмэнэ. Механизаторнууд техникээ бүтээсэ ехэтэйгээр хэрэглэн, үбһэн, силос болохо ургамалнуудые хуряана. Витаминтай ногооной гурил бэлэдхэгдэнэ.

СССР-эй ЦСУ-гай мэдээнүүдэй ёһоор, колхозууд, совхозуудта 66,8 миллион гектарай таригдамал ба хээрын ногоон сабшагдажа абтанхай. Россин Федерациин ажахынуудта үбһэн ба сенаж болохо ногоон 26 миллион шахуу гектар дээрэһээ сабшагдаа. Энэнь түсэблэгдэһэн талмайн табанай дүрбэн хубиһаа дээшэ болоно. Казахстандахи эды шэнээн газарай ногоон сабшагдаад байна.

40 миллион үлүүтэй тонно — түсэблэгдэһэнэй 66 процент болохо үбһэн бэлэдхэгдээ. Сенаж дараха түсэб үлүүлэн дүүргэгдэбэ. Тиигэбэшье иимэ тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэри хаа хаанагүй шахуу үргэлжэлһөөр. Гансахан үнгэрэгшэ неделиин туршада 1,7 миллион тонно сенаж дарагдаһан байна.

Ороной ажахынууд 27 миллион үлүүтэй тонно һолоомо, мэхиинэ ба бусад бүдүүн тэжээл бэлэдхээ. Эдэ тэжээлнүүд заабариин ёһоор шанаржуулагдаһанай һүүлээр, малай тэжээлэй үбэлэй рациондо һайн нэмэри болохонь лабтай.

Траншейнүүд ба башнинууд дотор 18,4 миллион тонно силос дарагдаа. Иимэ хүдэлмэри олонхи нютагуудта һаяхан эхилбэшье. Үнгэрэгшэ жэлэй энэ үеынхиһөө миллион тонноор ехэ шэмэтэ тэжээл дарагдаад байна. Ажахынууд үбэлдөө хэрэглэхэ ногооной гурил бэлэдхэнэ. 2,2 миллион үлүүтэй тонно гэхэ гү, али түсэбөөр хараалагдаһанай 67 процент болохо ногооной гурил үйлэдбэрилэгдөө.

(ТАСС).

МҮНӨӨДЭР—ШАХТЁРНУУДАЙ ҺАЙНДЭР

[Г]УУТА-НУУРАЙ АЛДАРТАН

[...]шэдэй байдал һуу[...] улам һайжаруулха, [хү]дэлмэриень хүнгэд[хэ] талаар манай орон [...] ехэхэн хүдэлмэри хэг[...] Промышленностиин [...]тэдэ шухала хэрэгтэй [«х]алта» малтагшад оро[...] эрхим курортнууд [са]наторинуудта амар[...] алдаа үндэр бүтээсэ [...]ан нүүрһэшэд гүрэн [...] дээдын хайра шаг[...] орден, медальнуудаар [...]дана. «Гусиноозер[...] уурхайн суута нүүр[...] Социалис Ажалай Ге[рой] Гармажап Дабаевич [...]овай нэрэ солые мэдэ[...] хүн республика дотор[...] байха. Тэрэ мү[...] эрхим түрүү ажалаа[...] бүхы «Востоксибуголь» [...] коллектив соо суур[...] ябаһаар.

[...]нэй орденоор шаг[...] П. В. Балалаеш[...] Октябриин Револю[циин] орденоор шагнагдаһан [...] Коновалов, В. С. Мо[...] гэгшэд юһэдэхи табан [жэлэй] эхинһээ бүри эдэбхи[...] ажаллажа, нүүрһэ [...] даабаряа холо [...]эд. Жэшээлхэдэ, Ва[лерий] Спиридонович Можа[ров] хүтэлбэрилдэг брига[да] нүүрһэшэд сүүдхэ соо [...]онно нүүрһэ малтаха [...] 650—700 тоннодо [...], түрүү ажалай үль[...] харуулжа яба[...] Энэ бригадын коллек[...] сүүдхэ соо [...] тонно нүүрһэ малтажа, [...]гөө магтаалда хүр[...] Юһэдэхи табан жэлэй [...] тодорхойлхы жэ[лэй] даабари болзорһоонь [...] декабриин 1-дэ дүүргэ[...] социалис уялга абаад, [...] байна. Үнгэрһэн [...] һарын даабариһаа га[...] 1,650 тонно нүүрһэ, [...] байна. Эдэнэр аба[...] уялгаа дүүргэжэ шада[...] зон.

[...]һэшэдэйнгээ заншал[...] һайндэртэ зорюулан аба[...] уялгаа дүүргэһэн бү[...] хүдэлмэришэд Хүндэлэ[лэй] грамотанuудаар, үнэтэ [...]ээр шагнагдаба.

Олон жэлэй туршада оролдосотой бэрхээр хүдэлжэ байһан Валерий Спиридонович Можаров «Шахтерой алдарай» гурбадахи шатын тэмдэгээр шагнагдаба. Нүүрһэ малтагшадай бригадир, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутат Василий Георгиевич Аношиндо «СССР-эй Нүүрһэнэй промышленностиин хүдэлмэришэдэй дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ эрхимлэгшэ» гэһэн тэмдэг барюулагдаа. Нүүрһэ малтадаг комбайнай машинист Юрий Антонович Околокулак мүн лэ «Шахтерой алдарай» гурбадахи шатын тэмдэгтэ хүртөө. Бэрхэ проходчик Николай Иванович Козулин СССР-эй Нүүрһэнэй промышленностиин Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаба. Мүн нүүрһэ малтагша Петр Петрович Бурлаков «СССР-эй хүндэтэ нүүрһэшэн» гэһэн нэрэ солодо хүртэжэ, урмашаба.

Эдэнэр саашадаа бүри габшагайгаар хүдэлжэ, юһэдэхи табан жэлэй дүрбэдэхи, тодорхойлхы жэлэй даабари болзорһоонь урид дүүргэхээр зориглонхой.

С. БАЛДУЕВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Гусиноозерская» уурхайн бригадир В. С. Можаров.

Авторай фото.

Тодорхойлхы жэлэй габшагай алхамууд

17 МИЛЛИОН ТҮХЭРИГЭЙ ПРОДУКЦИ

Байгша оной түсэбые уридшалан дүүргэхын түлөө бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ оролсоһон республикымнай хүдэлмэришэн анги абаһан социалис уялгануудаа бодото дээрэнь дүүргэжэ байна. Промышленна продукци худалдаха долоо һарын даабари бүхы дээрэ 102 процент дүүргэгдээ. Түсэбһөө гадуур 17 миллион үлүүтэй түхэригэй продукци худалдагдаа.

Шулуу нүүрһэ малтан абаха, автокран, электродвигатель хэхэ, локомотив, вагонуудые заһабарилха, модо отолон бэлэдхэхэ түсэб дүүргэгдээ. Цемент, шифер, сонхын шэл үйлэдбэрилхэ, нарин сэмбэ, бүд нэхэхэ, нооһо сэбэрлэн угааха даабари үлүүлэгдэһэн байна. «Электромашина», «Теплоприбор», Улаан-Үдын шэлэй заводуудай, ЛВРЗ-гэй, прибор бүтээлгын, авиазаводой коллективүүд тодорхойлхы жэлэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргэв. «Забайкаллес» комбинадай олонхи предприятинууд социалис уялгануудаа бодотоор бэелүүлнэ. Комбинадай мэдэлэй Байгалай, Баргажанай, Горхоной, Итанцын, Худанай, Хандагатайн, Шулуутайн леспромхозууд, Сэлэнгын модоной бааза продукци худалдаха долоо һарын түсэбые холо үлүүлһэн байна.

Элхиин авто-заһабарилгын заводой, нарин сэмбын болон нооһо сэбэрлэн угаадаг фабрикануудай, һүнэй промышленностиин үйлэдбэриин нэгэдэлэй коллективүүд социалис мүрысөөндэ һайн үрэ дүн харуулжа ябана.

Арад зоной хэрэглэлэй зүйлнүүдые бүтээдэг олонхи коллективүүд ажалдаа амжалта туйлаа. Энээнэй ашаар долоо һарын туршада 462 мянган түхэригөөр үлүү ехэ оёмол хубсаһан худалдаа наймаанай организацинуудта тушаагдаа. Шаажан гүйлгэһэн эмһарта, хубсаһа угаадаг машина, эбхэгдэмэл оро, мүн ондоошье хэрэглэлэй зүйлнүүдые бүтээхэ даабари үлүүлэн дүүргэгдээ.

Харин мебель хэхэ, дотор, гадар трикотаж хубсаһа нэхэн оёхо даабари дүүргэгдээгүй байна.

Республикымнай промышленность ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ даабаряа дүүргэв. Нёдондо жэлэй энэ үеынхитэй сасуулхада ажалай бүтээсэ 3 процентээр үлүүлэгдээ.

С. АЮШЕЕВ.

БҮХЭСОЮЗНА МҮРЫСӨӨНДЭ ШАЛГАРНА

Зүүн-Сибириин түмэр замай энэ дистанциин коллектив жэлэй 2-дохи кварталай үрэ дүнгүүдээр СССР-эй Зам харилсаанай министерствын болон түмэр замай транспортын хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай ЦК-гай дамжуулгын Улаан тугта, нэгэдэхи мүнгэн шанда хүртэһэн байна.

Коллектив барилга-хабсаралгын хүдэлмэри хэхэ кварталай даабарине 102,2 процент дүүргээ. Заһабари хэгдэһэн, баригдаһан бүхы объектнүүд һайн, эрхим һайн гэһэн сэгнэлтэтэйгээр тушаагдаһан байна. Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлһэнэй ашаар түсэбһөө гадуур горитой ехэ хүдэлмэри хээ.

Барилга-хабсаралгын хүдэлмэриин өөрын үнэ сэн 4,5 процентээр хямдаруулжа, 5.000 түхэригэй олзо доход түсэбһөө гадуур оруулһан байна.

Дистанциин коллектив 276 дүрбэлжэн метр талмайтай хоёр теплицэ ОРС-до барижа тушаагаа. Гэр байрануудые халуун уһаар дулаасуулха, халуун уһаар хангаха, электрын пеэшэнүүдые табиха ехэ хүдэлмэри хэнэ.

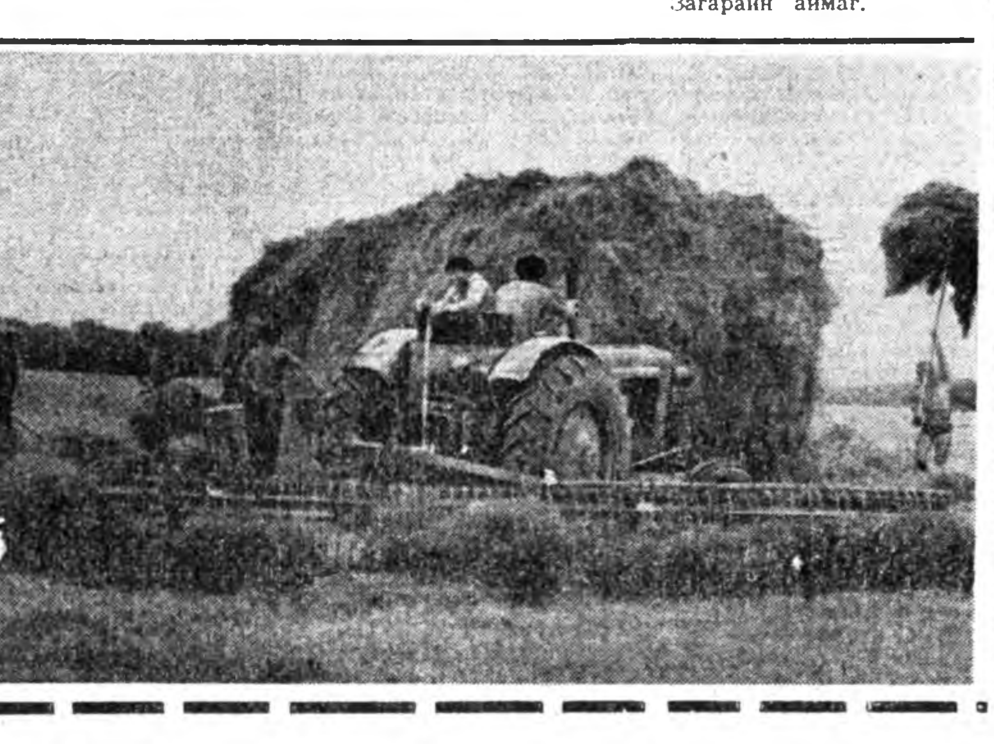
М. СОЛОМЕННЫЙ.

Сенаж даралга дүүргээ

Ниитын адууһа малда ехэ хэрэгтэй сенаж дараха хүдэлмэри Онохойн совхоздо эмхитэйгээр ябуулагдаа. Мүнөө эдэнэр 860 тонно сенаж даража, түсэбөө 60 тонноор үлүүлэн дүүргэв. Энэ шухала хүдэлмэриие луговод С. Ф. Шурыгин хүтэлбэрилһэн байна.

Сенажда орохо ногоо зөөхэ хүдэлмэридэ залуу жолоошод Леонид Думнов, Анатолий Осколков, Иван Козлов болон бусад һайнаар хүдэлөө.

С. ХАЛТУЕВ.
Загарайн аймаг.

Сэлэнгын аймагай ХХ партсъездын нэрэмжэтэ колхоздо луговод Бальжин Бунтарович Цыбиковэй хүтэлбэрилдэг звено үбһэ, хуряалгын түрүүшын үдэрһөө хойшо 2300 гаран центнер үбһэ һүрилжэ абаад байна. Звеногой залуу хүбүүд И. Балданов, В. Доржиев, Д. Жигмитов, Ж. Санданов, Б. Эрдынеев, Х. Намсараев, Д. Буянтуев гэгшэд һайнаар хүдэлжэ, үдэр бүринигөө даабарине үлүүлэн дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: звеногойхид үбһэ һүрилэлгэ дээрэ.

М. НАМЖИЛОВАЙ фото.

[Бур]АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР Б-М. С. БАЛЬЖИНИМАЕВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

[...] түрэһөөр 50 наһа гүйсэ[...] дашарамдуулан, [про]куратура болон юстициин [орга]нуудта олон жэлэй [...] һайнаар хүдэлһэ[...] түлөө Буряадай АССР-эй юстициин министрэй орлогшо Бато-Мунко Самаганович Бальжинимаевые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Секретариин түлөө Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн Ц. ЦИЕУДЕЕВ.

Улаан-Үдэ. Соведүүдэй байшан.
1974 оной августын 23.

ЭДЭБХИ ҮҮСХЭЛЬЭЭ ЭХИТЭЙ

Мурысөөнэй хүмүүжүүлхы үүргэ

Манай колхозой коммунистнууд, бүхы ажалшад юһэдэхи табан жэлэй дүрбэдэхи, тодорхойлхы жэлэй түсэб даабаринуудые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө, бүхы совет арадтал адляар, бүхэсоюзна социалис мурысөөндэ оролсоод, шадал мэдүүлэн ажаллажа байнхай. Үшар тиимэһээ, мурысөөе һайнаар эмхидхэхэ, мурысөөнэй дүнгүүдые олондо соносхохо, социалис мурысөөндэ илагшадые материальна ба моральна талаарнь урмашуулха хэрэгтэ манай колхозой партиина организаци нилээд ехэ анхарал хандуулна.

Манай колхоз гол түлэб мяха, һү үйлэдбэрилдэг шэглэлтэй ажахы юм. Энээнһээ уламжалан, малшадай дунда социалис мурысөө һайнаар эмхидхэхэ гэжэ оролдонобди. Зүгөөр социалис мурысөөе эмхидхэхэ гээшэ бэлэн хэрэг бэшэ. Хоёр-гурбан жэлэй саада тээ социалис мурысөөе хайша хэрэгээр, ёһын тэдыдэ эмхидхэһэн ушар лайралдадаг байгаа. Жэшээлхэдэ, нэгэ һаалишан хэрбээ түрүүшын жэлдэ 2 мянган килограмм һү һааһан байгаа һаа, удаадахи жэлдэ 2100 килограмм һү үнеэн бүриһөө һааха уялга абадаг байгаа. Теэд яахадаа 2100 килограмм юм? Юундэ 2200 килограмм һү үнеэн бүриһөө һааха уялга абанагүй гээшэб? Үнеэн бүриһөө 2300 килограмм һү һаахын тула ямар нөөсэ, арга боломжонууд хараада абтанаб, ямар шэнэ үүсхэл оролдолго һаалишанай зүгһөө гаргагдахаб гэжэ хараада абтадаггүй байгаа. Харин мүнөө һаалишан бүхэнтэй хөөрэлдэжэ, арга боломжыень хүсэд элирүүлһэнэй удаа социалис уялга абтадаг. Колхозоймнай һү һаалиин хоёрдохи фермын коллектив (даагшань коммунист К. Т. Афанасьев) социалис уялга абаха хэрэгтээ тон харюусалгатайгаар хандадаг юм. Фермынгээ бүхы нөөсэ, арга боломжонуудые хаража үзөөд, байгша ондо үнеэн бүриһөө 2250 килограмм һү һааха уялга абаһан бэлэй. Хахад жэлэй дүнгөөр үнеэн бүриһөө 1470 килограмм һүн һаагдаад байна. Жэлэй дүүрэтэр түс фермын коллективэй абаһан уялгаяа пэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхэ байһандачь нэгэшье һэжэг түрэнэгүй. Түс фермын коллектив социалис мурысөөндэ илажа, аймагай Хүндэлэлэй самбарта мүнөө жэлдэ хоёр дахин бэшэгдэһэн байна.

Фермын түрүү һаалишад Е. Л. Ветавская, Ф. К. Ветавская, Е. Д. Ковалёва, республикын Верховно Соведэй депутат З. Н. Матвеева болон бусадшье ажалдаа эрхим амжалтануудые туйлана. Һара бүриин дүнгүүдэй ёһоор, колхозой һаалишадай хоорондохи мурысөөндэ илаһан 3 һаалишан дамжуулгын вымпелдэ хүртэдэг, материальна талаараа урмашуулагдадаг. Кварталай туршa соо мурысөөндэ түрүүлһэн һаалишадай фото-зурагынь колхозой Хүндэлэлэй самбар дээрэ няагдадаг, жэлэй туршада эрхим дүнгүүдые туйлагшад оёдлой машинаар, часаар, курортдо амарха путевкоор шагнагдадаг.

Социалис мурысөөе ажалшадай дунда эмхидхэхэ хэрэгтэ мэргэжэлтэд, отделениинүүдые эрхилэгшэд, бригадирнууд ехэ үүргэ дүүргэхэ ёһотой. Манай колхозой главна мэргэжэлтэд А. В. Березкин, В. С. Антипов болон бусадшье социалис мурысөөе эмхидхэхэ, социалис мурысөөнэй гуримуудые тайлбарилха талаар ехэ туһаламжа үзүүлдэг.

Социалис мурысөөнэй гуримууд соо ажалай журам тухай асуудал тон шухала һуури эзэлдэг. Эдэ гуримуудай ёһоор, жэшээлхэдэ, тарилгын үедэ бэрхэ механизатор гэжэ колхоз соогоо суурхадаг гурбан тракторист шанда хүртэнгүй үлэһэн юм. Тэдэнэр энэ шанга хэмжээндэ хүртэжэ, ажалайнгаа журам эбдэдэг хүнүүдтэ нилээд һайн һургаал болоһон байха.

Социалис мурысөөнэй гуримуудай ёһоор, 5 хоног, декада, һара бүридэ сезонно хүдэлмэриин дүн гаргагдадаг. Тиихэдээ мурысөөнэй дүнгүүд, ямар шанда хүртэһэн тухай соносхобошье, мүнгэн шангыень сезонно хүдэлмэриин дүүрэһэн хойно барюулдаг заншалтай болообди. Үшар тиимэһээ халуун хаһын үедэ ажалай журам эбдэхэ ушар үсөөрөө гэжэ тэмдэглэхэ байнаобди.

Мүнөө тэжээл бэлэдхэлгын хүдэлмэри түлэг дундаа ябана. Декада бүри үбһэшэдэй дунда дэлгэрһэн социалис мурысөөнэй дүнгүүдые гарганабди. Тиихэдэ үбнэ хуряалгын ябаса тухай бюллетень, түрүү звено тухай «Сахилгаан» хуудаһа гаргажа, мурысөөнэй дүнгүүдые олондо соносхонобди. Мүнөө жэлдэ үбһэ хуряалга эмхитэйгээр үнгэржэ байна гэхэдэ, алдуу болохогүй. Түсэбэй ёһоор 720 тонно сенаж бэлдэхэ ёһотой аад, 820 тонно сенаж дарабабди. Августын 20-ной байдалаар бүдүүн тэжээл бэлдэхэ түсэбөө 70 процентдэ хүргөөд байнабди. Д. Н. Сампилов, А. Н. Зубакин, В. В. Лизунов гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг звенонууд һайнаар ажаллана. Колхозой профкомой түрүүлэгшэ В. В. Лизуновой даадаг звеногой бүхы хүдэлмэринь хүсэд оньһожоруулагданхай. Түс звенодо аяар 34 хүн ажаллана. Зүгөөр энэ звеногой ажал хүдэлмэриин һайнаар эмхидхэгдэһэн дээрэһээ үндэр бүтээсэ туйлагдана.

Колхоз доторнай 9 звено тоологдоно. Үбһэшэдэй дунда социалис мурысөөе һайнаар эмхидхэһэнэй ашаар нийтын малда бардам хүрэхэ тэжээл бэлдэгдэжэ байна. Манай колхозой ажалшад юһэдэхи табан жэлэй дүрбэдэхи, тодорхойлхы түсэбүүдые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө мурысөөндэ оролсоод, гүрэндэ хүдөө ажахын продукци тушааха талаар байгша оной 9 һарын түсэб амжалтатайгаар дүүргэбэ. Бидэнэр мүнөө социалис мурысөөнэй эршэ заахашье һуладхангүй, ажалдаа үшөө ехэ амжалта туйлахын түлөө тэмсэнэбди.

А. БОЛОНЕВ,
Загарайн аймагай XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой парткомой секретарь.

МҮНӨӨДЭР—ШАХТЁРНУУДАЙ ҮДЭР

ҮДЭР БҮРИ УЛАМ ЭРШЭТЭЙГЭЭР

Нээмэл аргаар нүүрhэ малтахада бага гаргашатай, хүдэлмэришэдтэ ехэ амар байдаг юм. Газар доро малтагдаhан нүүрhэнhээ өөрынь үнэ сэн хоёр дахин хямда байдаг. Тиимэhээл нээмэл аргаар нүүрhэ малтаха хэрэгтэ ехэ анхарал табигдана бшуу. 1963 оной зун Холбоолжоной талада оньhон техникээр зэбсэгжэhэн хүдэлмэришэд ерэжэ, нээмэл аргаар нүүрhэ малтажа эхилээ бэлэй.

Тэрэ гэhээр арба нэгэн жэл үнгэрбэ. Энэ үе соо бидэнэр нилээд ехэ нүүрhэ малтажа, республикынгаа промышленностиин хэрэглээмжэдэ эльгээгээбди. Эндэхи тала дайдада нүүрhэнэй баян хэбтэшэ бии юм гэжэ геологууд элирүүлэнхэй. Жэлдээ 650 мянган тонно нүүрhэ малтанабди. Ойрын жэлнүүдтэ нээмэл аргаар бүри ехэ нүүрhэ малтадаг болохобди. Холбоолжоной талада ехэ барилга хэгдэжэ байна. Энэ барилга 1975 ондо сүм дүүргэгдэжэ, жэлдээ 3 миллион тонно нүүрhэ малтадаг болохобди.

Мүнөө манай эндэ газар, нүүрhэ малталгын хүдэлмэридэ юhэн экскаватор табигданхай. Нэгэ доро 10 кубометр шорой удхаад, тэрэнээ аяар 100 метр холо абаашажа хаядаг ЭШ-10/70 түхэлэй экскаватор 1972 ондо ашаглалтада оруулагдаhан байгаа. Дүй дүршэлтэй, hайн мэргэжэлтэй машинист Феоктист Николаевич Бакшеевые энэ бүтээсэ ехэтэй экскаватор жолоодохыень габиhан юм. Феоктист Николаевич Шэтын горно техникум дүүргэhэн. Тэрэ машинаа бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглана. Халаан соогоо 3000 кубометр газар малтаха даабаряа 3100—3200 кубометртэ хүргэжэ, эрхим hайн үрэ дүн туйлана.

Феоктист Николаевич Бакшеевэй хүтэлбэрилдэг экипаж байгша оной долоо hарын даабариhаа гадуур 29 мянган кубометр газар малтаад байна. Эдэнэр дүрбэдэхи, тодорхойлхы жэлдэ 2 миллион 500 мянган кубометр газар малтаха уялга абаhан юм. Жэлэй эхинhээ яhала hайнаар хүдэлжэ ябана. Абаhан уялгаяа дүүргэхээр лэ хэбэртэй.

Октябриин Революциин ордено Петр Илларионович Коноваловай нэрэ солые дурдангүй гарахын аргагүй. Энэ нүхэрнай жэлдээ 1 миллион кубометр газар малтадаг болохо гэhэн үүсхэл гаргаhан. Нёдондо жэл 1 миллион 100 мянган кубометр газар малтаа бэлэй. Энэ жэл 1 миллион 200 мянган кубометр газар малтахаар шиидэhэн байна. Петр Илларионович Коновалов мүнөө өөрынгөө хүбүүн Алексейтэй хамта хүдэлнэ. Алексей хабартаа сэрэгэй албанhaa ерэhэн юм. Эсэгэдээ адли нүүрhэшэн болохоор шиидэнхэй. Бүри hургуулида hуража ябахадаа, эсэгэтэйгээ дахалдажа, нүүрhэшэдэй ажал хүдэлмэритэй танилсадаг бэлэй.

Петр Илларионович байгша оной долоо hара соо 805 мянган кубометр газар малтаха даабаряа 917 мянган кубометртэ хүргөөд байна. Жэлэй дүүрэтэр үшөөл ехэ ажал хэжэ, холо ойгуур суурхаха байха. Урдань би Петр Илларионович Коноваловтай хүдэлдэг hэм. Тэрэ техникэ hайн мэдэдэг, ажалша бэрхэ хүн юм. Тэрэнэй дүй дүршэлые халан абаха гэжэ яhала оролдогдоо. Оньhон техникээ hайнаар харууhалжа, бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглаха гэжэ эрмэлзэнэбди. Би дүрбэдэхи жэлээ найман кубометр удхуууртай экскаваторта машинистээр хүдэлнэб. Минии туhалагшаар Иван Никитич Черепанов хүдэлнэ. Иван Никитич техникэ бахал hайн мэдэдэг. Деталь, узел бүхэниинь ехэл нарийнаар шалгажа, хэрэгтэй сагтань тоhододог. Энээнэй ашаар халаанай үедэ миин байнгүй хүдэлнэбди.

Бидэнэр малтаhан нүүрhэеэ хүсэ ехэтэй БеЛАЗ-540 түхэлэй машинада ашаалнабди. Заримдаа нэгэ экскаваторта 4—5 машина табигдадаг. Эдэнэй hаадгүйгөөр ябажа байхада, «күлэрхөөр» лэ бологдодог. Хүсэ ехэтэй эдэ машинануудые минута, секунда соошье hаатуулхагүй гэжэ оролдонобди. Заримдаа халаан соо 2500 кубометр газар малтажа, даабаряа үлүүлэн дүүргэнэбди.

Манай экипаж байгша ондо 2 миллион кубометр газар малтаха уялга абанхай. Долоо hарын даабариhаа гадуур 34 мянган кубометр газар малтаад байнабди. Энэ дүн хараад үзэхэдэ, үгэдөө хүрэхэмнай лабтай.

Манай Бага-Холбоолжоной уурхайда даабаряа дүүргэдэггүй, ажалай журам эбдэдэг хүдэлмэришэд гэжэ үгыл болонхой. Булта машинистнүүд, машинистын туhалагшад оньhон техникээ бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглажа, бага гаргашатайгаар ехэ нүүрhэ малтахын түлөө тэмсэнэ. Үдэр бүриин дүн сологдожо, эрхимлэжэ ябагшадай нэрэ соло олондо мэдээсэгдэнэ. Бидэнэр «Мүнөөдэр үсэгэлдэрэйхиhөө, үглөөдэр мүнөөдэрэйхиhөө hайнаар хүдэлхэ» гэhэн уряа доро ажаллана6ди. Халаан бүриин даабари үлүүлэн дүүргэхын тула хаба шадалаа яhалал гарганалди даа. Энээн дээрэhээл манай Бага-Холбоолжоной уурхайн коллектив нүүрhэ малтаха hара бүриингөө даабари үлүүлэн дүүргэнэ.

Байгша оной июлиин 26-да бидэнэр тодорхойлхы жэлэйнгээ даабари дүүргэжэ, жэлэй дүүрэтэр үшөө 380 мянган тонно нүүрhэ гүрэндэ тушаахаар шиид... Энэ хараа зори... бэелүүлхын тула бү... шэмтэйгээр хүдэлжэ... хойбди. Манай ... ажалай бэлэгүү... нүүрhэшэдэй ... hайндэрые угтажа бэ...

А. ШЕВЧ...,
нээмэл аргаар н... малтадаг Баг... боолжоной ур... маши...

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ... аргаар нүүрhэ ... Бага-Холбоолжоной ... соо.

С. БАЛДУЕВАЙ ...

УГ ЗАЛГАМЖАЛАН...

Карелиин АССР-тэ оршодог Поросозерско леспромхозой Аконьярвска доодо складай цеховой партийна организаци марташагүй hайндэр үнгэргэбэ. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай боложо байhан жэлнүүдтэ КПСС-эй подпольно райком толгойлжо ябаhан, мүнөө пенсионер, коммунист Иван Григорьевич Ивановой гэр бүлын хүндэлэлдэ энэ ушар зорюулагдаа.

Коммунистнуудай зэргэдэ жагсаhанайнь түлөө эгээл бага хүбүүн Владимираа партиин ветеран түрүүлэн халуунаар амаршална. Технологическа зомгооhо гаргадаг түхеэрэлгын оператораар хүдэлмэрилхэ зуураа, Владимир автономито республика дотороо ажалай эгээл ехэ бүтээсэ туйлаhан байна. Петрозаводско лесотехническэ техникумдэ заочноор hуража шудалhан эрдэм hургаалынь нимэ ехэ амжалта туйлаха ябадалдань туhалаа.

Владимир хадаа Ивановтоной бүлэдэ дүрбэдэхи коммунист болобо. Иван Григорьевичтой хамта үшөө хоёр хүбүүдынь коллективэйнгээ дунда ниитын ехэ хүдэлмэри ябуулна. Тэдэнэр мүн лэ лесотехническэ техникум дүүргэнхэй. Иван Иванович Поросозерско лесопунктын мастер, партийна эхин организациин секретариин орлогшо. Петр Иванович Поросозерскын гүн тайга соогуур модо ашаhан автопоезд жолоододог.

«Коммунист Кирков, шинии гэр бүлэ хэр зэргэб?» Иимэ асуудал зүбшэhэн партийна суглаан Кемскэ локомотивна деподо боложо үнгэрөө hэн. Сагаан далайн эрье шадарай суута гэр бүлын эзэн Николай Степановичай нүхэдэйнгөө умэнэ игэжэ тоосоо бариhан ушар ехэ hургаал боложо үгэмөөр. 1935 онhоо хойшо холын хойто зүгэй түмэр замаар ехэ ашаатай поездүүдые жолоододог коммунист Н. С. Кирков хадаа ажалдаа шалгарhанай түлөө оло дахин шагнагдаhан, коммунис ажалай ударник гэhэн алдар солотой хүдэлмэришэн.

«Хүндэтэ түмэр замшан» гэжэ хүндын тэмдэгээр тэрэнэй hамган Анна Васильевна шагнагданхай. Эхэ, эсэгынгээ жэшээгээр тэдэнэй хүбүүдынь ажаллана. Бага хүбүүн Владимир тепловозой машинистын туhалагша. Аха хүбүүн Юрэнь транспортын хүдэлмэрилэгшэдэй дунда дэлгэрhэн социалис мурысөөндэ шалгарhанайнгаа түлөө «Ажалдаа шалгарhанай түлөө» медальда хүртэнхэй. Юрий Кирков локомотивна депогой ашаглалгын цехэй комсомолой организациие толгойлно. Тэрэ ВЛКСМ-эй XVII съездын делегат байhан шуу.

(ТАСС-ай корр.).

Петрозаводск.

РЕПОРТАЖ

ГАЛТА ШУЛУУ МАЛТАГШ...

ГАН ХАТУУ газар малтажа, галта шулуу абэдаг хүдэр дорюун хүдэлмэришэдтэй уулзажа хөөрэлдэхэдэ, сэдьхэл баясама байдаг. Нүүрhэшэд зугааша, хүхюун абари зантай зон юм. Юумэ шоужа нөөжэ байхагүй. hанажа, шэбшэжэ ябаhан бодолоо сэхэ руунь хэлээд орхихо. Газар доро хүдэлдэг хадаа хүн зонтой нигэжэ үнэн зүрхэнhөө хөөрэлдэхэ, сэнгэхэ дураниинь хүрэдэгшье байжа болоо.

Шэнээр малтагдаhан 54-дэхи лава соо буужа ерэхэдээ, заhабари-хабсаралгын бригадые даагша Николай Трифонович Комельковтой уулзабабди. Дүшөөд наhанай хүдэр томо бэетэй хүн нүүрhэ малтадаг КМ-87 түхэлэй комбайн тодхожо байна. Тэрэнэй бригадын хүдэлмэришэд элдэбын олон детальнуудые шүрэб боолтонуудаар бэе бэедэнь холбожо, бэхилнэ. Талын дунда түүдэгэй носоhондол эндэ тэндэ электрын галханууд ялаганалдаха юм. Хүдэлмэришэдэй хөөрэлдэхэнь, түмэрэй ханхинахань лава соо элихэнээр дуулдана. hүниндөө талада эгээл имэрхүү байдаг шуу.

— Нүүрhэ малтадаг энэ комплекс 150 метртэ hунана. 76 гидравлическа бахананууды тодхоод байнабди. Үшөө хорёод бахана тодхохобди. Малтагдаhан нүүрhэ шэрэхэ түхеэрэлгэ тодхохобди. Эдэ бүхы хүдэлмэреэ сентябриин 1-дэ дүүргэжэ, шэнэ 54-дэхи лава болзорhоонь хоёр хоногоор урид ашаглалгада үгэхөөр шиидэнхэйбди, — гэжэ хабсаргагшадай бригадир Н. Т. Комельков мэдүүлжэ байгаа hэн.

Газарай гүн руу шургаhан ута штрек соо гидравлическа бахананууд нэгэ жэгдэхэнээр жэрылдэнэ. Эдэ бахананууд хэдэн миллион тонно газарай хүрьhэ найдамтайгаар үргөөд байна бшуу. Хэдэхэн жэлэй саана «Гусиноозерская» уурхайн лавануд соо имэ бүтээсэ ехэтэй түхеэрэлгэнүүд үгыл hэн. Богонихон болзор соо нүүрhэшэдэй ажал яhала ехээр оньhожоруулагдаад байна.

— Шэнэ, 54-дэхи лава сооhоо 200 мянган тонно нүүрhэ малтахаар хараалнабди. Дунда зэргээр суудхэдээ 1000 тонно нүүрhэн абтаха юм. Энэ лавын нүүрhэ hайнаар абажа шадаа hаа, бидэнэр дүрбэдэхи, тодорхойлхы жэлэй даабари болзорhоонь урид дүүргэхэл байхабди, — гэжэ «Гусиноозерская» уурхайн ажал эмхидхэхэ таhагай начальник Борис Дабаевич Ринчинов хөөрэнэ.

ТУС ШАХТЫН коллектив байгша оной түрүүшын хахад жэл соо дунда зэргэхэнээр хүдэлжэ гараа. Июль hарые эдэнэр габшагай hараар соносхоhон юм. Нүүрhэшэд энэ hара соо яhала эдэбхитэйгээр хүдэлөө. Бии байгаа арга боломжонуудаа хүсэдөөр ашаглажа, ажалай минута бүхэниие зүбөөр хэрэглэхэ гэhэн эрилтэ хүдэлмэришэн бүхэнэй урда табигдаhан. Олон хүдэлмэришэдэй оролдосотойгоор хүдэлhэн дээрэhээ июль hарын даабари 2 мянган тонноор үлүүлэн дүүргэгдэhэн байна. Эдэнэй ажалаа зүбөөр эмхидхээд хүдэлөө hаа, hара бүриингөө даабари үлүүлэн дүүргэхэ арга боломжотой байhаниие дээрэ дурдагдаhан баримта гэршэлнэ.

Борис Дабаевич Ринчиновтэй хамта саашаа гэшхэлнэбди. Электрын гэрэл туяа штрегүүдые гэрэлтүүлнэ. Газар доогуур нилээд ябажа, Бальжинима Санжиевич Бальжинимаевай даадаг бригадын проходчигуудта хүрэжэ ерэбэбди. Эдэнэр шэнэ 89-дэхи лава малтажа эхилэнхэйнүүд. Хэдэхэн хүдэлмэришэд нүүрhэ зөөдэг лини дээрэ малтагдаhан шорой ашаалжа байнад. Танилсабабди. Звеное даагша Иван Васильевич Винар 18 жэл соо проходчигоор хүдэлнэ. Тэрэнэй туhалагша Пётр Дульский үшөө залуу. Гэбэшье ажал хүдэлмэридөө харюусалга ехэтэйгээр хандадаг бэрхэ хүдэлмэришэн.

— Энэ хоёр проходчигуудынай халаан соогоо аяар 3 погонно метр газар малтажа, тулгануудые тодхон табяа. Даабаряа 200 процент дүүргэжэ, үндэр бүтээсэ туйлаба, — гэжэ участогай мастер М. Ф. Трапезников хүдэлмэришэдөө магтан байгаа hэн. Б. С. Бальжиевай даадаг бригадын проходчигууд түрүү ажалаараа үнинhөөл хойшо суурхадаг. Үдэрhөө үдэртэ улам hайнаар хүдэлжэ, амжалтаяа арьбадхаха гээшэ эдэнэй ёho заншал болоhон. Энэ бригадын нэрэ соло «Востоксибуголь» трест соо яhала мэдээжэ болонхой. Эдэнэр байгша оной долоон hара соо 643 погонно метр газар малтаха даабаряа 800 метртэ хүргэбэ. Б. С. Бальжиев олон жэлэй туршада эрхимээр хүдэлжэ байhанайнгаа түлөө Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнагдаhан байна. 1973 оной дүнгөөр «Хүндэлэлэй Тэмдэг» ордендо хүртөө. Тэрэнэй үбсүүндэ «Шахтёрой алдарай», «Социалис мурысөөндэ илагша» гэhэн тэмдэгүүд толордог.

— Бальжинима Санжиевич мүнөө гурбадахи халаанда гараха. Иван Васильевич Винарай звеногой ажалые hайшаахал байха. Өөрөө мүн лэ имэрхүү дүн харуулхын тула хаба шадалаа гаргахал даа. Энэ бригадынхид игэжэл дундаа мурысэжэ ябадаг. Бүхы ажалайнь туйлалтанууд эндэhээл эхитэй гээд hанагшаб, — гэжэ мастер М. Ф. Трапезников хэлэн байгаа бэлэй. Метр метрээр газарай гүн руу шурган оробжо, галта шулуу малтадаг проходчигуудай имэ габшагайгаар хүдэлжэ байхыень харахада урматай hэн.

БЭШЭ НҮҮРhЭШЭДТЭЙ уулзажа хөөрэлдэхэ зорилготой саашалнабди. 94-дэхи лавада дүтэлбэбди. Транспортёрой лентэ дээгүүр нүүрhэн урдажал урдажал байна. Тоогүй олон электрын элшэ туяаhaa дадаагүй нюдэн hаргана. hүниндөө городой үйлсөөр ябахада эгээл имэрхүү байдаг шуу.

— Григорий Ильичнай hайн лэ хүдэлжэ байна хэбэртэй. Нүүрhэн таhалгаряагүй ябажа байна ха юм, — гэжэ Борис Дабаевич Ринчинов ехэ баяртайгаар хэлэнэ. Григорий Ильич Калёные би hайн мэдэхэ байгааб. Бүри нёдондо жэл ерэхэдэм, коммунист Г. И. Калёнын бригадын коллектив социалис мурысөөндэ эрхимлэжэ ябаа hэн. Энэ жэл бүришье эдэбхитэйгээр хүдэлжэ байба. Григорий Ильичтэй уулзабабди. Тэрэ комбайнhaa холодоногүй. Нүүрhэ малтадаг КМ-87 түхэлэй бүтээсэ ехэтэй комбайн түмэр шүдэнүүдээрээ нүүрhэ хомхойгоор түгдэлэн, аалихан урагшаа дабхина. Хэдэн олон гидравлическа бахананудай аалиханаар урагшаа дабшалсахыень харахада омогорхохоор. Энэ гайхамшаг түхеэрэлгэ ... гэрhэн жэлэй даабариhаа гадуур 9 мянган тонно нүүрhэ малтаа бэлэй. Парти... вительство энэ туйлалт... дыень үндэрөөр сэгнажа ... хэр Г. И. Калёные Ажалай Улаан Тугай орденоор ... наhан юм. Тэрэнэй ... бригадын коллектив ба... оной долоо hарын да... hаа гадуур 6 мянган т... нүүрhэ малтажа, гүр... тушаагаа. Эдэнэр жэлэй ... рэтэр түсэбhөө гадуур ... 4 мянган тонно нүүрhэ ... тахаар шиидэнхэй.

— Бидэнэй дунда ... хэрэгээ hайн мэдэдэг, ... сэхэ ажалша бэрхэ хүдэл... ришэд олон. Дмитрий Го... ров, Пётр Овсянкин, Ни... лай Первушин гэгшэд ... хараха, найдаха хүдэлм... шэдни болоно. Эдэнэй о... долгоор лэ ехэ нүүрhэн ... тагдана, — гэжэ Г. И. ... лёный хүдэлмэришэдөө ... тана. Бэе бэедээ этигэн ... дажа, эбтэй эетэйгээр хү... жэ байhан энэ бригадын ... лектив бүри үндэр бүт... туйлажа, холо ойгуур ... хахал байха гэжэ ш... найдан ябаа hэмди.

«Гусиноозёрская» уур... алишье лава соо ерэ... нүүрhэшэд, проходчи... слесарьнууд, хабсарга... ехэл эдэбхитэйгээр хүд... байгаа hэн. Эдэнэр юhэ... табан жэлэй дүрбэдэхи, ... дорхойлхы жэлэй дааба... гадуур 6 мянган тонно н... hэ малтаха гэhэн соци... уялга абанхай. Имэ эд... тэйгээр хүдэлжэ ... нүүрhэшэдэй үгэдөө хү... байhанда этигэмээр.

К. ЖАМЬЯНО...,
манай корр...

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: сугта... ходчик Б. С. Бальж... бригадын коллектив ... hаа) проходчигууд А. ... ненко, Н. И. Козулин, ... Дульский, бригадир ... Бальжиев, И. В. ... В. М. Цагаан...

Б. ГАДЬЯНОВАЙ фото.

Мэргэжэлтын зүбшэл

ОРООhОНОЙ ГЭЭЛТЭТЭЙ ЭРИД ТЭМСЭХЭ

Республикымнай олонхи колхоз, совхозууд таряагаа хуряажа эхилбэ. Энэ шухала кампаниин эхилээд байхада, ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд болон механизаторнууд ургуулhан таряагаа гээлтэ хоролтогүйгөөр богонихон болзор соо хуряажа абаха зорилго урдаа табяад, хүдэлжэ байна.

Гэбэшье комбайнернууд, механизаторнуудта туhа болгон, ороохо таряанай гээлтэтэй яажа тэмсэхэб гэhэн өөрын hанамжа, дурадхалтай хубаалдаха хүсэлэнтэйб.

Ургасаяа гээлтэгүйгөөр хуряахын тула нэн түрүүн ямар аргаар поли бүхэнэй таряа хадаха гээшэб, комбайн, жаткануудаа яажа зүбөөр хүдэлгэхэб гэжэ шиидхэхэ тон шухала.

Комбайнуудые ганса нэгээрнь тараангүй, бүлэг бүлэгөөр хүдэлгэхэдэ зохид. Юуб гэхэдэ, энэ ушарта техническэ туhаламжа хүргэхэ, заhабарилга хэхэдэ hайн. ороохо зөөдэг автомашинануудые бүтээсэ ехэтэйгээр хэрэглэхэ арга олгоно бшуу.

Мүн комбайнуудаа ороохо гоожохогүйгөөр бүхы нүхэ hүбыень бүтүүлхэ, таглаха эрилтэтэй. Илангаяа комбайнай молотилкын барабанайнь эрьесые зүбөөр тааруулхада, мотовилыень дээшэ доошонь болгоходо хэрэгтэй зэр зэмсэгүүдээр комбайнернууд хүсэд хангагдаха ушартай.

Ургасаяа богони болзор соо хуряажа урдихэ гээшэ ороохо таряанай гээлтэтэй тэмсэхэ хоёрдохи хэмжээн болоно. Таряа хуряалгые унжагайруулбал, ороohон айража, полидоо ехээр унадаг байна. Жэшээнь, болзорhоонь арбан үдэрөөр удаашруулбал, гектар бүхэнhөө 3—4 центнер ороohон гээлтэ хоролтодо орохо жэшээтэй.

Зарим газарта, тэрэ тоодо, манай республика дотор таряанай ургаха, эдеэшэхэ сагынь бага. Тиимэhээ таряа хуряаха болзорыень унжагайруулхада, орооhониинь хюрууда сохюулха, шанараа алдаха байна ха юм.

Мүнөө үедэ таряагаа хоёр аргаар хуряадаг гээшэбди. Түрүүн жаткаар хадаад, удаань комбайнаар суглуулан абана. Үгышье гэбэл, комбайнаар сэхэ хуряадаг байна.

Түрүүшынь аргаар хуряаха болбол, жаткаар хадаха болзороо алдажа огто болохогүй. hайса эдеэшээгүй байхада гү, али хататараа эдеэшэhэн таряае хадажа эхилхэдэ, ороohон ехээр гээгдэдэг гээшэ.

Хойто-Казахстанай туршалгын станциин hүүлэй дүрбэн жэлэй мэдээгээр, таряанай эдеэнэй hая үдхэржэ байхадань хадахада, орооhоной гээгдэсэ 21—30 процент, hая аргуун эдеэтэй боложо байхадань хадахада — 10—11 процент, аргуун эдеэнэйнь хахадлажа байха үедэнь — 2—4 процент болодог байна. Тиимэhээ таряа амяарлан хадаха зохид болзор — ороohоной аргуун эдеэнэй хүсэжэ байха үе болоно. Харин эшынь нугаршадаг сортын таряае аргуун эдеэнэйнь хахадлажа байха үедэ хадахада зохид.

Республика доторнай таряа хуряалга ямараар үнгэрдэг гээшэб? Колхоз, совхозуудай ехэнхидээл хоёр hараhаа үлүү болзор соо таряагаа хуряажа дүүргэдэг байна. Игэжэ ургаса хуряалгаяа унжагайруулhанай уршагhaa таряан ехээр алдагдадаг. Хараадшье үзыт даа, 1972 ондо таряа хуряалга республика соо сентябриин хуушаар дүүрээ hэн, 1973 ондо — ноябриин эхеэр түгэсөө бэлэй. Игэжэ унжагайрхада ороohон гээгдэнгүй яахаб! Хэрбээ нэгэ hара соо таряагаа хуряажа үрдибэл, гектар бүхэнhөө 1—2 центнерээр үлүү ороohо суглуулха жэшээтэй.

Харин заабол ямар аргаар таряа хуряахаб гэжэ юрэнхы заабари үгэхын аргагүй. Энэмнай ургасын гарасаhаа, эдеэшэжэ байhанhaa дулдыдадаг юм. Жэшээнь, жэгдэ эдеэшэhэн, сэбэрээр ургаhан, богони эшэтэй таряае комбайнаар сэхэ хуряахада зохид. Харин үндэр эшэтэй, буртаг ногоотой, хэбтэшэхээр таряае түрүүн хадаад, удаань хуряахада hайн. Таряанай баалынь 20—25 сантиметрhээ үргэн байха ёhогүй. Тэрэнь сеялкын мүрые хүндэлэн гарахаар татагдаха байна. Дунда зэргын ургасатай таряае 12—16 сантиметр, үндэр эшэтэй шэниисэ, хара таряае—16—20 сантиметр үндэрөөр хадаха эрилтэтэй. Урдань ямаршье таряан байг, тэрэнээ амяарлан хадаха гэжэ оролдодог hэн. Тиихэдэнь набтараар, шэнгэнээр ургаhан таряан ехээр гээгдэдэг hааб даа. Дүрбэлжэн метр газарта 300-hаа үсөөн бэшэ, үндэрөөрөө 70 сантиметрhээ набтар бэшэ эшэтэй таряае амяарлан хуряахадал, зохид hайн баал болодог гэжэ дүй дүршэл элишэлжэ үгэнэ.

Энэ жэлдэ республикымнай олохон колхоз, совхозууд таряагаа комбайнаар сэхэ хуряаха баатай болоод байна. Энэ ушарта тооr дээрэ шиигтэй, ногоон hубадагтай таряан орохо болоно. Тэрэниие саг соонь хатаажа шадаагүй hаа, ороohон халаха, гутаха байна. Тиимэhээ ороohо хатаадаг бүхы түхеэрэлгэнүүд таhалгаряагүй хүдэлгэгдэхэ зэргэтэй. Теэд олон ажахынууд тиимэ сушилка үгы дээрэhээ гутахая байhан таряагаа малай фермэнүүдтэ абаашажа хаядаг. Энээниие дэмжэхээр бэшэ.

Шиигтэй таряае сэбэрлээд, hарабша доро обоолжо, тэрэниие саг үргэлжэ агаараар үлеэлгэжэ байха болоно. Хэрбээ АВМ-0,4 агрегадай байбал, тэрээгээр хатаажа болохо. Ядажа ерэбэл, hайса ханалагдаhан нүхэн соо силос болгон дараха юм ааб даа.

Таряа хуряалгын халуун хаhын эхилээд байхада агрономууд поли дээгүүр ябажа, эдэ асуудалнуудые бодотоор шиидхэхэ уялгатай. Мүн комбайнер, механизатор бүхэнэй даалгагдаhан ажалдаа харюусалга ехэтэйгээр хандабал, ургаса гээлтэгүйгөөр абтаха бээзэ гэжэ найдагдана.

Б. ГОМБОЕВ,
республикын габьяата агроном.

СЭБЭР ҺҮН СЭН ЕХЭТЭЙ

...ул-намарай саг ехэ һү ...дада таарамжатай зохид ха... гэжэ хүдөөгэй малшад һай... ойлгодог. Үнэхөөрөөшье ...шээрнин тунга ногоондо ша...маараар адуулагдаһан үнеэд... ехэ һүн абтангүй яахаб ...

...Түсэбтэ табан жэлэй тодор...хы жэлдэ абаһан социа... уялгануудаа хэрэг дээ... бэелүүлхын түлөө тэм... республикымнай һаали... малшад һү абалгаяа нёдон... ойхиһоо нилээд дээшэлүү... Тэрэнэй ашаар республика... гүрэндөө һү худалдаха ...үүшын хахад жэлэй түсэб ...процент дүүргээ.

Республикымнай колхоз, ...хозуудай гүрэндэ һү ту...лгаяа түргэнөөр нэмээжэ ...хада ехэл һайн гээшэ. ...тэй хамта, хүдөөгэй ажал... урда гүрэндэ һү ехээр ...дахынгаа хажуугаар, тэ... шанар һайжаруулха ...н зорилго табигдана. һайн ...ртай һү гүрэндэ худалда... ...эшэмнай ехэ удха шанар... хэрэг гээшэ. Юуб гэхэдэ, ...нэр гүрэн түрынгөө баа... ...ниг хүдэлмэришэн ангиие, ...одой ажалшадые һайн ша...тай сагаан эдеэгээр ханга... ...тойбди. Тиихэдэ һайн ...ртай һү гүрэндэ худалда... ажахынуудай мүнгэн ол... ехэ байха юм.

...рэндөө һайн шанартай һү ...дадаг ажахынууд манай ...ликада үсөөн бэшэ. Жэ...хэдэ, Хурамхаанай аймагай ...ажахынууд жэлһээ жэлдэ ...н шанартай һү худалдана. ...хи колхоз, совхозуудай ...һан һүн сэбэрэй эталоной ...хи, 2-дохи группаар са...гаан эдеэнэй предприятинуудта тушаагдана.

Гэхэтэй хамта республикымнай зарим аймагуудай ажахынуудта сэбэр, шанартай һү гүрэндэ худалдаха талаар оролдолго хэгдэнэгүй. Тиимэһээ тэдэнэр муу шанартай һү ехээр худалдажа, гүрэндэ, мүн ажахыдашье хохидол ушаруулна.

Жэшээнь, Яруунын аймагай ажахынуудай 1973 ондо тушааһан бухы һүнэй 46,1 процентнь сэбэрэй эталоной 3-дахи группын байгаа. Энэ ушарһаа ажахынуудынь доогуур түлөөһэ абажа, экономикоёо хохидолдо оруулаа һэн. Тиихэдэ Прибайкалиин аймаг аблһан бүхы һүнэйнгөө 35,8 процент, Кабанскын аймаг — 45,7 процент, Хяагтын аймаг — 41,5 процентые гурбадахи группын доогуур сэнгээр тушааһан байна.

Дээрэ дурсагдаһан аймагуудай ажахынууд ямар шалтагаанһаа гүрэндөө иимэ муу шанартай һү тушаанаб гэбэл, һаалиинь фермэнүүдтэ ариг сэбэр сахигданагүй, мэргэжэлтэд, һаалишад болон малшад һайн шанартай, сэбэр һү абахын түлөө тэмсэнэ, оролдоногүй.

Гүрэнэй шэнэ стандарт һүнэй шанар дээшэлүүлхэ хэрэгтэ шанга эрилтэнүүдые табина гээшэ. Энэ ГОСТ-ын ёһоор хорин процентнь гашалангиртай, сэбэрэй талаар 3-хи группын һүн гүрэндэ абтахагүй зэргэтэй юм. Шэнэ гуримай ёһоор ажахы бүхэндэ, гүрэндэ тушаагдаха һүнэй шанар шалгаха лаборатори байгуулагдаха зэргэтэй. Тиигэбэшье республика доторнай иимэ лабораторинууд тон үсөөн.

1974 оной март һарада Прибайкалиин аймагай Соведэй гүйсэдком энэ жэлэй сентябрь һараһаа гүрэндэ һү шэнэ стандартын эрилтын ёһоор тушаахаар колхоз, совхозуудые уялгалха гэһэн шиидхэбэри абаа һэн. Республикын санэпидстанциин мэргэжэлтэдэй һаяхан шалгажа үзэхэдэ, ажахынуудынь шэнэ гостын ёһоор хүдэлмэрилхөөр бэлэн бэшэ байшоо.

Тус аймагай олонхи ажахынууд малай байра заһанагүй, сэбэр байлгахын түлөө оролдоногүй. Клочнево, Кома, Карымск, Нестерево тосхонуудта һүнэй фермэнүүдэй малай байра тон муу байдалда оронхой гэхэ хэрэгтэй. Тиигэбэшье байрануудыень заһаха, бэлэн болгохо талаар ямаршье хэмжээн абтанагүй.

Аймагай Соведэй гүйсэдкомой шиидхэбэриин ёһоор колхоз, совхозуудта 1.700 кубометр мүльһэн бэлдэгдэхэ байгаа. Бодото дээрээ нэгэшье кубометр бэлдэгдээгүй. Малайнь фермэнүүдтэ һаагдаһан һүн имагтал урасхал уһанда хүйтэрүүлэгдэнэ. Тиихэдэ, дутэ шадар уһагүй зуһаланда һүн яажа хүйтэрүүлэгдэхэ болоноб? Эдэ бүгэдэһөө һүнэй шанар муудана гээшэ.

Бэшэшье аймагай ажахынуудай фермэнүүдтэ мүльһэ бэлдэнэгүй. Жэшээлхэдэ, Яруунын аймагта 3.400 кубометр мүльһэ бэлдэхэ, Мухар-Шэбэрэй аймагта — 4.500 кубометр гэжэ шиидхэгдэһэн байгаа. Зүгөөр, эдэ хоёр аймагай ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд һүнэй шанарые дээшэлүүлхэ талаар шухала хэмжээ абаагүй байһаар.

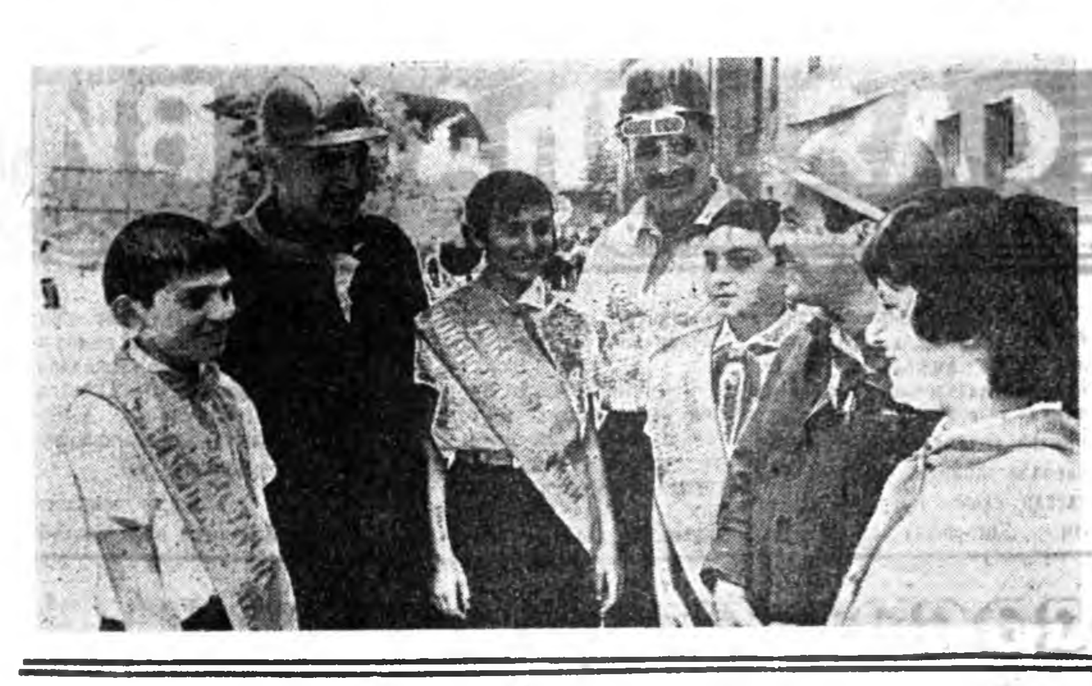
һаагдаһан һү шүүжэ сэбэрлэнгүй, халуун байрада байлгахада түргөөр гашалдаг гээшэ. Тиимэһээ доогуур сэнгээр гүрэндэ худалдагдана. Олонхи фермэнүүдтэ һү хадагалха, хүргэхэ тусхай байра түхеэрэгдэнэгүй, зарим тээ бидон, һуулгануудаашье угааха аргагүй байдаг. Иимэ байдалтай газарта һүн хайшан гээд һайн шанартай байхаб даа.

Олонхи фермэ, гүртын һаалишад санитарно-ветеринарна дүримүүдые сахинагүй, үнеэдэй һаахын урда дэлэнгыень бүлеэн уһаар угаажа, хуурай полотенцээр аршанагүй. Зарим фермэнүүдтэ хүхэндэ вазелинэй орондо, солидол түрхихэ ушар үзэгдэнэ. Иимэ ушарнууд илангаяа Хориин, Яруунын, Хэжэнгын, Мухар-Шэбэрэй аймагуудай фермэ, гүүртэнүүдтэ дайралдана.

һаалишадай бэеэ ариг сэбэрээр абажа ябаха баһал ехэ удха шанартай. һаалиин фермэ, гүүртэ бүхэндэ һаалишадай гараа угааха бүхы хэрэгсэлнүүд, дизинфекци хэхэ холисо байха ёһотой. Тэндэ байд гээд лэ эмшэд ерэжэ, һаалишадай бэеые шалгажа байха уялгатай юм.

һайн шанартай һү ехээр абажа, гүрэндэ худалдахын түлөө ганса һаалишад, малшад бэшэ, хүдөө нютагай бүхы ажалшад тэмсэхэ ёһотой.

А. КОНДЫРЕВ,
В. ТАПХАЕВ,
республикын санэпидстанциин врачнууд.

ГРУЗИИН ССР. Руставска металлургическа заводто пионернүүдэй суглуулһан түмэрэй хаядаһан хайлуулагдаба. Энэ үдэр предприятиин бүхы мартеновскэ пеэшэнүүд иимэ металл хайлуулһан байна.

Түмэрэй хаядаһа суглуулхадаа онсо шалгарһан 300 пионер энэ баяр ёһололдо хабаадалсаа. Мэдээжэ металлургнууд тэдэнэртэ дурасхаалта лентэнүүдые зүүлгэбэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарһаа) Руставска металлургическа заводой ахамад инженерэй орлогшо, Социалис Ажалай Герой Вардиш Кобербидзе, СССР-эй Верховно Соведэй депутат Владимир Метревели, мартеновскэ цехэй начальник Гурам Кашакишвили гэгшэд пионернүүдэй дунда.

ТАСС-ай фотохронико.

ДЕПУТАДУУДАЙ БУЛЭГҮҮД

Таряа хуряалгын хүдэлмэриин ябасые, шанарые сахин шалгаха, энэ шухала кампани үнгэргэлгэдэ али болохоор нүлөөлхэ зорилгоор Хяагтын аймагай Шара-Голой сельскэ Соведэй гүйсэдхэхэ комитет харьяата Ранжуровай нэрэмжэтэ колхозой отделени бүхэндэ депутадуудай саг зуурын бүлэгүүдые байгуулба.

Колхозой нэгэдэхи отделениин дэргэдэ байгуулагдаһан депутадуудай бүлэг табан хүнүүдһээ бүридэнэ. Тэрэ бүлэгые сельскэ Соведэй саг үргэлжын хүдөө ажахын комиссиин гэшүүн депутат нүхэр Поляков толгойлно.

Ц. БАБУШЕЕВ,
аймагай газетын редактор.

ХИЛЫН СААНАҺАА

Телефон, телеграф, радио

БОНН

ШЭН ГАБЬЯАТА АЖАЛААРАА

ТАСС

Баригдажа байгаа Байгал-Амарай түмэр замда Баруун Германиин «Генераль-анцайдер» газетэ үндэр сэгнэлтэ үгэбэ. Энэ хадаа Советскэ Союзай түүхэдэ эгээл ехэ, хүшэр бэрхэтэй проектнүүдэй нэгэниинь болоно гээд газетэ бэшэнэ. Байгаалиин түйлай ехэ нөөсэ баялигууд тээшэ БАМ харгы нээхэ.

Энэ барилгые шефтээ абаһан комсомолой түлөөлэгшэдэй шэн габьяата ажал тухай газетэ Баруун Германиин уншагшадта хөөрэнэ. Буртаг тайга, харьялаа түргэн урадхалта гол мүрэнүүд, намаг налхитай газарнууд, гаталагдашагүй үндэр хада ууланууд барилгашадай замда дайралдаха байна гээд газетэ бэшэнэ.

НЬЮ-ЙОРК

Бэлэдхэл үргэнөөр хэгдэнэ

ТАСС

«1975 оной зун бэелүүлэгдэхээр түсэблэгдэһэн совет-американ замбуулинай хамтын туршалгада бэлэдхэл үргэнөөр хэгдэжэ байна. Энэ туршалгаяа амжалтатайгаар бэелүүлхын тула хоёр тала ехэ хүсэлэл оролдолго гаргана, харилсаа холбоогоо үргэдхэхөөр бэлэн байһанаа мэдүүлнэ», — гэжэ «Союз» — «Аполлон» гэдэг проектын американ хубиин техническэ директор Г. Ланни Калифорни штадтахи Дэвис хотодо үнгэргэгдэһэн пресс-конференци дээрэ тэмдэглээ.

«Бэлэдхэлэй эхинһээ хойшо шиидхэгдэшэгүй асуудалнууд бидэнэй үмэнэ гараагүй», — гэжэ Г. Ланни хэлэбэ. «Аполлоной» — экипаж — космонавтнууд Т. Стаффорд, Д. Слейтон, В. Брандт жэл үлүүтэй саг соо ород хэлэ шудалаад. «Союзай» совет экипажтай хамта замбуулинай дайдада хүдэлхэ үедөө үгэеэ ойлгосожо ядахаяа болёо гээд проектын американ хубиин техническэ директор мэдээсэһэн байна.

Совет-американ хамтын туршалга замбуулинай дайдада хэгдэхээр бэлдэгдэжэ байнхай. Энэмнай замбуулинай дайдые саашадаа шэнжэлхэ хэрэгтэ сэгнэшэгүй ехэ удха шанартай байба.

СОФИ

ХАРИЛСАА ХОЛБООНОЙ АША ҮРЭ

ТАСС

Үдэр хоногой үнгэрхэ тума болгар арадай һайндэр — социалис революциин 30 жэлэй ой улам ойртожо байна. Энэ һайндэрөө нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө ажалшад мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлнэ. Социалис уялгануудай дүүргэлтэ тухай мэдээсэлнүүдые ороной хэблэл тунхаглана. Үйлэдбэриин түрүүшүүлэй дүй дүршэл тухай хөөрэнэ. Эдэ үдэрнүүдтэ Кремиковско комбинадай металлургнуудта халуун хаһа орошоод байна. Революциин 30 жэлэй ой болотор «Стан-1200» ашаглалгада оруулагдаха юм. Совет проектээр болгар мэргэжэлтэд энэ станиие бодхоогоо. Мүнөө тус стан туршалга амжалтатайгаар гаража байна. 3500 тонно түмэр хабтайлган гаргагдаа.

Жэлдээ эндэ 500 мянган тонно хабтайлгагдамал түмэр гаргагдаха байна.

Конверторнүүдтэ булад хайлуулха технологёор НРБ-гэй, СССР-эй эрдэмтэд ехэ хүдэлмэри хэнэ.

ТОКИО

Эрдэм наукын түүхээр конгресс үнгэргэгдэбэ

ТАСС

Эрдэм, техникын түүхээр уласхоорондын 14-дэхи конгресс Японой ниислэл хотодо нээгдэбэ. Бүхы түбинүүдэй 30 гаран оронһоо 500 шахуу эрдэмтэ энэ конгрессэй хүдэлмэридэ хабаадахаяа ерэһэн байна. Социалис оронуудай — Советскэ Союзай, ГДР-эй, Польшын, Венгриин, Чехословакиин, Кубын Румыниин ба Югославиин эрдэмтэд юһэн үдэрэй турша соо үргэлжэлхэ конгрессэй хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадана.

Манай ороной бүхы шахуу республикануудай научна түбүүдые совет делегаци түлөөлнэ гэжэ делегациин толгойлогшо, СССР-эй Наукануудай академиин байгаали шэнжэлэлгын ба техникын түүхын институдай директорэй орлогшо С. Р. Микулинский ТАСС-ай корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө хэлэбэ.

Конгресс дээрэ эдэнэй хэхэ элидхэлнүүд гурбан бүлэг асуудалда хабаатай байна.

Эрдэм, техникын түүхээр уласхоорондын конгрессүүд гурбан жэлэй турша соо нэгэ дахин үнгэргэгдэдэг юм. 1931 ондо Лондондо үнгэргэгдэһэн хоёрдохи конгресстэ Советскэ Союз түрүүлэн хабаадаа һэн.

БЕРЛИН

МДФЖ-гэй телеграмма

ТАСС

ООН-ой уставые, Аюулгүйн Соведэй 1974 оной июлиин 20-ной тогтоолые бүдүүлигээр эбдэжэ, гадаадын сэрэгүүдэй эзэрхэг түримхэй ябуулгануудые үүдхэһэн Кипртэхи байдалаар һанаата боложо байһанаа Эхэнэрнүүдэй уласхоорондын демократическа федераци медүүлнэ гээд МДФЖ-гэй секретариадай ООН-ой Аюулгүйн Соведтэ эльгээһэн телеграмма дотор хэлэгдэнэ. Эндэ тохёолдоһон байдал имагтал энэ райондо бэшэ, харин бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал хангалгада аюул тохёолдуулна гээд телеграмма соо тэмдэглэгдэнэ.

Тодорхойлон хэлэхэдэ, Кипрэй газар дээрэһээ гадаадын сэрэгүүдые бүрин гаргахые, Кипрэй бэеэ дааһан ба дулдыданги бэшэ байдал, газар дайдынь бүтэн бүлеэн байлга хангахые хараалһан Аюулгүйн Соведэй июлиин 20-ной тогтоол бэелүүлхын тула бүхы хэмжээнүүдые абахыень МДФЖ уряална.

ВАШИНГТОН

Дж. ФОРДЫН ХАНДАЛГА

ТАСС

Оронойнгоо улад зондо хандаһан хандалгада США-гай президент Дж. Форд гар табиба. «Эхэнэрнүүдэй адли тэгшэ эрхэтэй бололгын үдэрые» августын 26-да тэмдэглэхыень американецуудые уряалба. Холбоото Штадуудай эхэнэрнүүд адли тэгшэ эрхэгүй байһаар гэжэ президент сэхэ руунь мэдэрхэ баатай болоо. Эхэнэрнүүдтэ адли тэгшэ эрхэ олгохо гэһэн заһабари мүнөө болотор конституцида оруулагдаагүй байһаар.

Сагаан байшан соо документдэ гар табилгын ёһололой үедэ президент Дж. Форд үгэ хэлэхэдээ, эрэшүүлтэй адли байдалтай болохын тула американ эхэнэрнүүд хоёр дахин үлүү ехээр ажаллаха, оролдолго гаргаха ушартай болоно гэжэ тэмдэглээ.

ЭБ НАЙРАМДАЛ — БҮГЭДЭНЭЙ, ХҮН БҮХЭНЭЙ ХЭРЭГ

Эб найрамдалай тала баригшадай бүхэсоюзна нэгэдэхи конференци 1949 оной августын 25-да Москвада нээгдэһэн юм. «Эб найрамдал хамгаалга бүхы арадуудай хэрэг» гэһэн уряатайгаар Парижда, Прагада үнгэргэгдэдэг бүхэдэлхэйн конгрессэй хандалгада харюу болгогдон, энэ конференци зарлагдаа бэлэй.

Эб найрамдал хамгаалха совет комитет тус конференциин һүүлээр тогтоогдоһон юм.

Эб найрамдалай түлөө тэмсэхэ совет хүдэлөөнэй эхилһээр 25 жэлэй ойн урда тээхэнэ ТАСС-ай корреспондент Т. Смирнова Эб найрамдал хамгаалха совет комитедэй түрүүлэгшэ, «Арадуудай хоорондо эб найрамдал бэхижүүлгын түлөө» уласхоорондын ленинскэ шангай лауреат, уран зохёолшо Н. С. Тихоновтэй уулзажа, хөөрэлдэһэн байна.

Асуудал: Николай Семенович, эб найрамдалай тала баригша совет хүнүүдэй түрүүшын конференциин ямар оршон байдалда үнгэрһэн тухай түбхын түрүүндэ хөөрэжэ үгыт.

Харюу: Тэрэмнай мартагдашагүй үдэрнүүд байгаа. Мянга гаран делегадууд манай ниислэлдэ ерээ һэн. Конференци Союзуудай байшангай Колонно зал дотор болоо бэлэй. Энэ конференци манай орон доторхи эб найрамдалай түлөө үргэн ниитын, үнэхөөрөө бүгэдэ арадай хүдэлөөндэ үргэн зам нээгээ. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай хойто тээхи амгалан байдалай дүрбэдэхи, 1949 он ябажа байба. Дайнда, партизануудай байлдаануудта хабаадаһан, дайнай гашуудал хохидолые бэеэрээ үзэһэн хүнүүд конференцидэ хабаадагшадай дунда олон байгаа. Гэбэшье Эб найрамдал хамгаалха совет комитет тогтоохо гэһэн шиидхэбэри абахадаа, делегадууд гансал өөһэдынгөө, хубиингаа талые хараагүй юм. Эдэнэр бүгэдэ ниитын эб найрамдалай хуби заянанай түлөө арюун нангин мэдэрэлээр нэбтэрэн дайн дажар зайсуулха, бүхы дэлхэй дээрэ амгалан байдал хангахын түлөө, хамтаараа тэмсэхын тула бүхы түбинүүдэй үнэн бололто хүнүүдтэ гараа һарбайха гэһэн асари ехэ хүсэлэнгөөр нэбтэрэнхэй байһан юм.

Асуудал: Эб найрамдал хамгаалха комитедэй үмэнэ ямар зорилгонууд табигдаһан байгааб? Эб найрамдалай тала баригша совет хүнүүдэй түрүүшын алхамууд тухай хөөрыт.

Харюу: Эб найрамдалай тала баригша совет хүнүүдые түлөөлхэ, ажал хэрэгүүдыень залан ябуулха, эб найрамдалай түлөө хилын саанахи тэмсэлшэдтэй хани ёһоной холбоо барисаагаа бэхижүүлхэ, хүгжөөхэ, амгалан байдал хамгаалха, бэхижүүлхэ дуратай элдэб оронуудтахи эмхинүүд, бүлэгүүдтэй харилсаа холбоо али бүхы аргаар байгуулха гэһэн хүндэтэй уялга Эб найрамдал хамгаалха совет комитедтэ даалгагдаһан байгаа. Хүнүүдые олоор хюдаха янза бүриин зэбсэгүүдые хорихо, яаралтайгаар зэбсэглэлгэ болюулха, зэбсэгүүдые бүгэдэниитээрээ хуряаха, бусадай газар дээрэхи хари гүрэнэй сэрэгэй баазануудые үгы хэхэ, колониализмын, зүһэ шарайн илгаа гарган доромжолдог ябадалай бүхы формонуудые үгы хэхэ, бүхы арадуудай бүрин сүлөөтэй, бэеэ дааһан байдалтай байха эрхэнүүдые хүндэлхэ; гүрэнүүдэй газар дайдын ойроо хүртэшэгүй байлгые, арадуудай дотоодын хэрэгүүдтэ хамаархагүй ябадал хүндэлхэ; Эб найрамдалай, харилсан хүндэлэлсэһэнэй үндэһөөр алишье таладаа ашаг туһатай экономическа болон соёлой холбоо байгуулха, ниитын ондо ондоо байгууламжатай гүрэнүүдэй хоорондоо эб эетэйгээр зэргэ оршолго хангаха, уласхоорондын арсалдаатай асуудалнуудые шиидхэхэдээ хүсэ хэрэглэдэг политикые усадхан зайсуулха гэхэ мэтэ зорилгонуудые Бүхэсоюзна түрүүшын конференци Эб найрамдалай тала баригшадай урда табиһан юм.

Атомна зэбсэг хорихо тухай Стокгольмско уряае дэмжэхэ гэһэн олониитын кампани 1950 ондо бүхы дэлхэй дээрэхидэл адляар Советскэ Союз дотор эмхидхэгдээ һэн. Советскэ Союзай бэеэ хүсэһэн бүхы хүн зон — 115 миллион үлүүтэй граждананууд — хүнүүдые олоор хюдаха зэбсэгүүдые хорихо эрилтэдэ гараа табиһан байна. Табан ехэ гүрэнэй хоорондо эб найрамдалай хэлсээ баталха тухай Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй хандалгада уласхоорондын кампанида хабаадахыень совет олониитые Эб найрамдал хамгаалха совет комитедэй пленум удаадахи жэлдэнь уряалаа бэлэй. Тэрээндэ харюу болгон, 117 миллион хүн гараа табиһан байха.

Уласхоорондын түгшүүрилтэ байдал һуларуулха, зэбсэгүүдые хуряаха, социальна элдэб байгуулгатай гүрэнүүдэй эбтэй эетэйгээр зэргэ оршохо гол ёһонуудые бэелүүлхэ ябадалда зорюулагдаһан бүхы хэмжээнүүдые совет хүнүүд хододоо дэмжэдэг байгаа, мүнөөшье дэмжэнэ гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Асуудал: Эб найрамдал хамгаалха совет комитедэй дурадхалаар манай орон дотор гүрэнэй болон политическэ ямар шухала хэмжээ ябуулганууд бэелүүлэгдээб?

Харюу: Манай социалис обществын онсо гайхамшаг шэнжэнь юуб гэхэдэ, Коммунис партиин, Совет правительствын политикань совет хүнүүдэй һанал бодолтой, хүсэл эрмэлзэлтэй, этигэл найдабаритай бүрин тудалдана. Тиимэл ушарһаа манай арад зоной хүсэл эрмэлзэл КПСС-эй XXIV съездын баталан абаһан Эб найрамдалай программа дотор тодорхойлогдон хараалагданхай. Энэнь Эб найрамдалай комитэдэй үүргэ ехэтэй, эдэбхитэй ажал ябуулга эрхилхэ ехэ арга боломжонуудые хангана. Эб найрамдалай тала баригшадай хоёр шухала үүсхэл тухай һануулан дурдая. Энэ хадаа Эб найрамдал хамгаалха тухай СССР-эй Верховно Соведэй баталан абаһан хуули болоно. Дайн сэрэгые ямаршье гуримаар номнохогүй гэһэн эб найрамдалай түлөө тэмсэгшэдэй хүсэл бодолнууд эндэ найруулагданхай. СССР-эй Верховно Совет депутадуудайнгаа — Эб найрамдал хамгаалха совет комитедэй гэшүүдэй зуурашалгын ёһоор, ядерна туршалгануудые хорихо асуудалаар 1957 оной май соо США-гай конгрессто, Великобританиин парламентда хандаһан юм. Комитедэй байгуулагдаһанһаа хойшо үнгэрһэн 25 жэлэй турша соо совет олониитын зүгһөө үргэнөөр дэмжэгдэһэн олохон бусад шухала хэмжээ ябуулганууд бэелүүлэгдээ.

Асуудал: Эб найрамдал хамгаалха совет хүдэлөөн хорин табан жэлэйнгээ ойе юутэйгээр угтабаб?

Харюу: Эб найрамдал хамгаалха совет комитет мүнөө үедэ 118 ороной эб найрамдалда дуратай элдэб эмхинүүд болон хүдэлөөнүүдтэй харилсаа холбоотой болонхой. Эб найрамдалда дуратай хүсэнүүд эдэ асуудалнуудые шиидхэхэдээ, хэрэг ушараа һайн мэдэнэ, тон орёо зорилгонуудые хамтын хүсөөр, тэсэмгэйгээр шиидхэхэ арга боломжын бии байһанда батаар этигэнэ.

КПСС-эй XXIV съездын баталан абаһан Эб найрамдалай программые бодото дээрэнь бэелүүлгэ тон шухала зорилгомнай гэжэ совет тэмсэлшэд тоолоно.

Эб найрамдалай тала баригша совет хүнүүд гэхэ гү, али бүхы совет арад Эб найрамдал хамгаалха, хани нүхэсэл, уласхоорондын харилсаа холбоо бэхижүүлхэ — энэ һайн һайхан хэрэгтэ хамаг хүсэ шадалаа, эрдэм мэргэжэлээ зорюулна. Үнгэрэгшэ жэлэй намар манай ороной ниислэл хотодо болоһон, Эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй энэ ехэ хуралдаанай хүдэлмэридэ шэнэ эршэ оруулһан байна.

Эб найрамдалай түлөө тэмсэлэй хэрэгтэ һанаагаа амарха ябадал тохёолдуулжа болохогүй. Ээрхэг түримхэй хархис хүсэнүүд уласхоорондын түгшүүрилтэ байдал һуларуулха хэрэгтэ һаад хэхэ гэһэн һэдэлгэ гаргана. Уласхоорондын түгшүүрилтэ байдал һуларуулха дурагүйшүүлэй һэдэлгэнүүд тушаа һэримжэтэй байха, дайн сэрэгэй аюул зайсуулхын түлөө тэмсэдэг, амгалан тайбан ажаһуухые хүсэдэг хүнүүдэй ябуулгануудые дэмжэн үргэдхэхэ, эб найрамдалай түлөө тэмсэгшэ бүхы хүсэнүүдэй нэгэдэл бэхижүүлхэ хэрэгые бүхы ажал ябуулгымнай гол зорилго гэжэ тоолонобди.

Ажалшадай бэшэгүүдһээ

НЮТАГАЙ ЭДЭБХИТЭН

...шүүрэй аймагай түб һуу... Степан Кузьмич Зор...цев ажаһуудаг юм. Энэ... бүхы наһаараа шахуу ...лбэрилхы тушаалнуудта ...лажа, олониитын дунда ...жэ болонхой. Ямаршье ...лга ябахадаа, оролдосотой ...ээр хүдэлдэг, олоной за...ууудые һайнаар дүүргэхые ...ө бүхы шадалаараа орол... ябадаг байгаа.

Степан Кузьмич түрэл нютагаа 1924 ондо комсомолой ...н эмхи байгуулжа, түрүү... секретаряар хүдэлһэн юм. ...ээжэ зуураа нютагай баяа...тай тэмсээжэ, хамтын ...ы эмхидхэхэ хэрэгтэ ...тэйгээр хабаадалсадаг ...

...Хүдөө ажахые коллективи...лгын болоно эхилхэдэ. ...оз нютагтань 1932 ондо ...«Пионер» гэжэ ар... эмхидхэгдээ һэн. Хамтын ...ажахы байгуулха хэрэгтэ ...р Зоркальцев эдэбхитэй...ээр хабаадалсажа, правле...гэшүүнээр һунгагдаа. Тэ... артельдээ удаахан саг соо ...дираар хүдэлөө. Тиигээд ...лхозуудай томодхогдоһоной ... «Борец Октября» ...лхозой түрүүлэгшээр гур... жэлдэ ажаллаба.

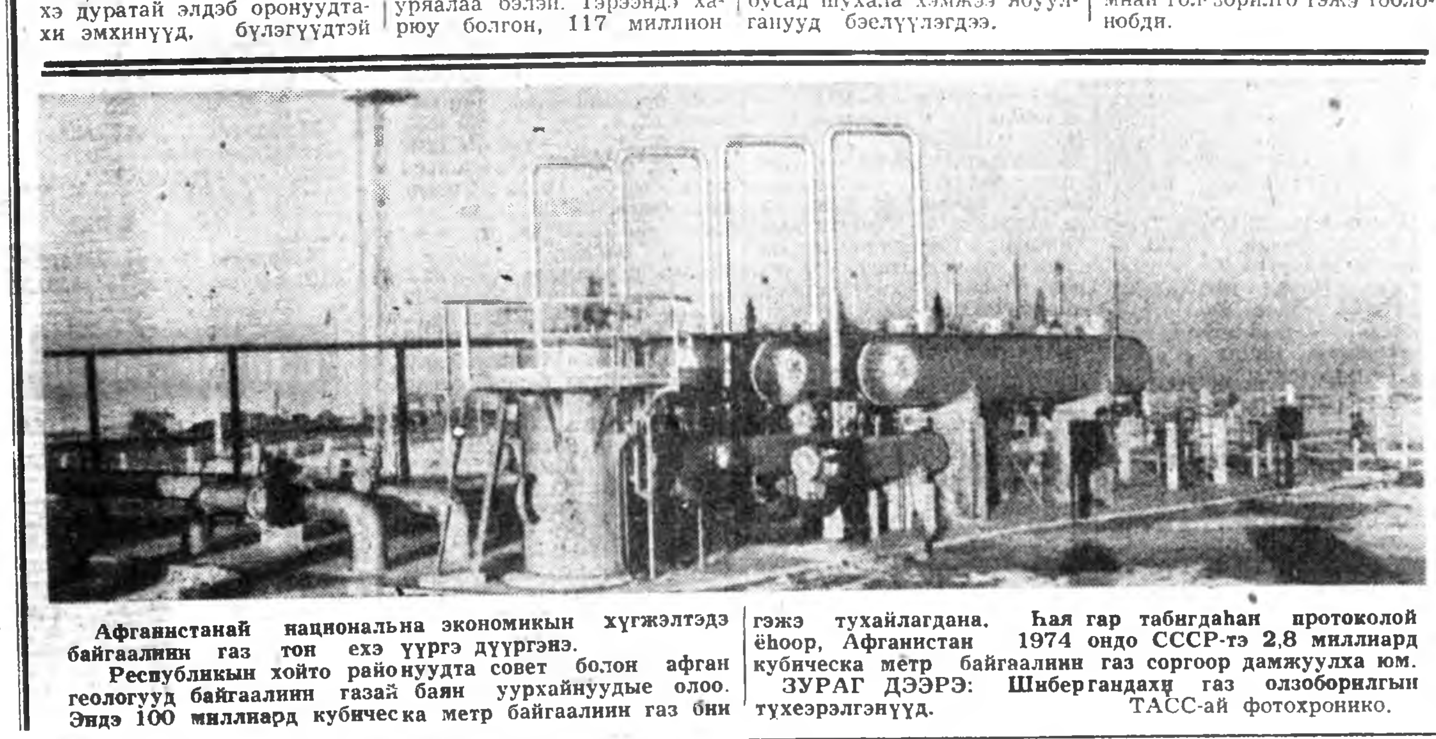
...Дайшэгүй Эсэгэ ороноо ...алгын Агууехэ дайн ...лэжэ, Степан Кузьмич сэ...эй албанда мордоо һэн. ...вско фронт дээрэ немец ...нистнуудтай баатарлигаар ...лэжэ зуураа, хоёр дахин ...шатаһан, дайшалха хэдэн ...альнуудаар шагнагдаһан.

...һүүлэй хэдэн жэлэй тур... Бэшүүрэй сельскэ Совеэ... гүйсэдхэхэ комитедэй тү...лэгшээр ажаллаа. Тиихэдээ ...оноо болбосон түхэлтэй ...хо талаар айхабтар ехэ ...ал ябуулһан байна. ...Олоной арад зо... дунда ойлгуулламжын ...лмэри оншотойхоноор ...ужа, тэдэниие хамтын ...анда олоор хабаадуулдаг ... Тэрэнэй үдэр бүриин ...лгатайгаар богонихон ... соо Бэшүүр тосхондо эхин ... һургуули нээгдээ һэн. ...сельсоведэй гүйсэд... үүсхэлээр тосхондо ав...вокзал баригдаһан байна. ...шүүр тосхоной үйлсэнүүдые ...болсон түхэлтэй болгохо та...ар ехэ ажал хэгдээ.

Хэдэн арбаад жэлэй турша... оролдосотой һайнаар ажал... Степан Кузьмич Зор...цевай хүдэлмэри үндэ...р сэгнэгдэжэ, энэ нүхэр хэ...медальнуудаар шагнагдаһан. Тиихэдэ Буряадай АССР-... Верховно Соведэй Прези... Хүндэлэлэй грамотада ... Хэдэн удаа ...КПСС-эй Бэшүүрэй райкомой ...шээр, аймагай Соведэй ...утадаар һунгагдаашье.

Нүхэр Зоркальцев үндэр на...тай боложо, пенсидэ гаран... Тиигэбэшье һанаа амар ...хужа шададагүй, ниитын хү...лмэридэ эдэбхитэйгээр ха...баадалсаһан зандаа.

М. АШИРОВА,
хүдөө бэшэгшэ.
Бэшүүрэй аймаг.

Афганистанай национальна экономикын хүгжэлтэдэ байгаалиин газ тон ехэ үүргэ дүүргэнэ. Республикын хойто районуудта совет болон афган геологууд байгаалиин газай баян уурхайнуудые олоо. Эндэ 100 миллиард кубическа метр байгаалиин газ бии гэжэ тухайлагдана. Һая гар табигдаһан протоколой ёһоор, Афганистан 1974 ондо СССР-тэ 2,8 миллиард кубическа метр байгаалиин газ сорогоор дамжуулха юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Шибергандахи газ олзоборилгын түхеэрэлгэнүүд.

ТАСС-ай фотохронико.

НИКОЗИ

КИПРТЭХИ БАЙДАЛ

ТАСС

Турциин армиин ба национальна гвардиин хоорондохи буудалдаа зогсоохо тухай хэлсээе эбдэһэн ушар тэмдэглэгдээгүй, зүгөөр хотын грек ба түүрэг бүлгэмүүдэй кварталнуудые хубаадаг «ногоон лини» гэдэг дээгүүр хаа-яахан буугай һүрэхэ абяан дуулдаа гэжэ Кипртэ байдаг ООН-ой хүсэнүүдэй түлөөлэгшын эндэ тунхаглуулһан мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ.

Центрэй нэгэдхэмэл демократическа союз (ЭДЭК) гэжэ партиин ударидагша В. Лиссаридис киприот арадта хандахадаа, Кипрэй асуудалые ООН-ой хабаадалгатайгаар шиидхэхэ эрилтэ табиба. Дотоодын хэрэгүүдэй талаар эндэхи оршон байдалые заһаруулхын тула, сэрэгэй урбалтын бүхы хойшолонгуудые усадхаха, демократи, конституциин гурим ба хуули заршам һэргээхэ, аралай хүн зоной зүгһөө дэмжэгдэхээр, олон түлөөлэгшэдэй хабаадалгатай правительство тогтоохо шухала байна гэбэ.

Аралда хабаатай асуудалнууд Женевэдэ суглардаг НАТО-гой гэшүүн оронуудай багахан бүлэгөөр бэшэ, харин ООН-ой хиналта доро шиидхэгдэхэ ёһотой гэжэ «Харавги» газетэ тоолоно.

Хашагдан зугадагшадай байдалтай байра дээрэнь танилсахын тула, хашагдан зугадагшадай хэрэг шэнжэлдэг ООН-ой Верховно комиссар Садруддин Ага Хан Кипр Кипртэ ерээ. Тэндэхи тушаалтадтай уулзаһанай, арал дээрэхи хашагдан зугадагшадай лагерьнуудта ошожо үзэһэнэй һүүлээр ООН-ой генеральна секретарь К. Вальдхаймда элидхэхэ юм ха.

АНКАРА. (ТАСС). Турциин радиогой мэдээсэһэнэй ёһоор, Турциин сэрэгүүдэй хиналта доро байһан Кипрэй районой хүн зоной зайлашагүй эрилтэ хэрэглэмжэнүүдые хангаха мүнгэ зөөри правительство яаралтайгаар бэдэржэ байна гэжэ Турциин премьер-министр Б. Эджевит мэдүүлбэ.

ПАРИЖ

А. ПАПАНДРЕУГАЙ МЭДҮҮЛГЭ

ТАСС

Греци Хойто-Атлантиин союзһаа гараха, ямаршье бүлэглэлдэ нэгэдхэгүй политика баримталан бэелүүлхэ ёһотой гэжэ Грециин мэдээжэ политическэ ажал ябуулагша А. Папандреу Франс Пресс агентствын түлөөлэгшэдэ мэдүүлээ. НАТО-гой сэрэгэй эмхиһээ Грециие гаргаха тухай правительствын шиидхэбэрине зүбтэйдэ тоолоноб, тиигэбэшье энэ бүлэглэлэй политическэ эмхиһээшье Греци гараха ёһотой гэжэ һананаб гэбэ. НАТО-һоо мүн США-һаа ехээр дулдыданги болохо тума, дэлхэйн бусад оронуудһаа бүри ехээр таһарнабди гэжэ тэрэ тусхайлан тэмдэглэгдэнэ.

А. Папандреу Грецидэхи США-гай сэрэгэй баазануудые усадхаха, эндэһээ американ сэрэгүүдые гаргаха эрилтэ табиба.

Балканай оронууд ядерна зэбсэгһээ сүлөөрһэн район болохо ёһотой гэнэ.

А. Папандреу Кипрэй асуудал тушаа ингэжэ хэлээ: Кипрые хэдэн хэһэг болгон хубаахаар шиидхэбэрине грек арад хэзээшье зүбшөөхэгүй.

Гадаадаһаа һаяхан нютагтаа бусаһан, зонхилхы, гурим ёһондо эсэргүү хилын саанахи хүдэлөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадаһан А. Папандреу ингэжэ мэдүүлбэ: сэрэгэй диктатурын хуули буса ябуулгануудай түлөө гэм зэмэтэй, политическэ хэрэгүүдээр хаагдагшадые сохидог наншадаг байһан, Кипртэхи хёморооной түлөө харюусалга дааха хүнүүдые Грециин правительство хэһээхэ ёһотой. Грек арадые долоон жэлэй туршада тамалан зобооһон гүрэнэй аппарат ба зэбсэгтэ хүсэнүүд парламентын һунгалтын болотор хархис этэгээдүүдһээ сэбэрлэгдэхэ ёһотой.

САЯАНhАА ВИТИМ ХҮРЭТЭР

БАМ-ай барилгашадта

Улаан-Үдын вертолётчигууд байгша оной июль hарада ажалай ехэ амжалта туйлаба. Подразделениин коллектив хамта дээрээ 6.203 час соо ниидээ гэхэ гү, али түсэбөөр хараалагдаhанда орходоо 473 часаар ехые ниидэhэн байха юм. Үнгэрэгшэ жэлэй энэ үеынхитэй сасуулхада 1.026 часаар ехэ саг хэрэглэжэ шадаа.

Коммунист А. А. Мартышинай командалдаг вертолётчигуудай коллектив июль hарада дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ түрүүлжэ, ажалай эрхим дүн туйлаа. Энэ коллектив hарынгаа даабари бүхы дээрээ 115 процент дүүргээ. «Ми-8» түхэлэй вертолёдой экипажнууд мүн лэ hайнаар ажаллаа. Коммунистнар Л. Н. Ахметвалеев, В. И. Климкин, В. А. Коваленко гэгшэд эдэ экипажнуудые хүтэлбэрилдэг юм.

Август hарадашье социалис мүрысөөнэй эршэ hуладанагүй. Вертолёдой подразделениин коллектив августын 20 үдэрэй түсэбтэ даабаряа 120 процент дүүргэжэ шадаба. Тиихэдэ Улаан-Үдын вертолётчигууд БАМ-ай геологуудта, барилгашадта ехэхэн туhаламжа үзүүлнэ.

И. ХРАПУНОВ.

СЭСЭГҮҮДЭЙ ВЫСТАВКЭ

Байгаалиие хамгаалха Бүхэроссин бүлгэмэй 50 жэлэй ойн угтамжада тус бүлгэмэй республиканска совет Улаан-Үдын городской Совэдтэй байгша ондо сэсэгүүдэй выставкэ үнгэргэхөөр хараалhан юм. Энэ выставкэ Куйбышевай нэрэмжэтэ үйлсэдэхи выставкын зал соо августын 20-hоо 26 болотор үргэлжэлхэ байна. Городой предприятинууд, hургуулинууд, хүүгэдэй саадууд, сэсэг тариха дуратай хүнүүд тэрээндэ хабаадалсана.

Выставкэдэ бэлдэхэ үедэ эмхидхэлэй комитет республикымнай ниислэл хотын үйлсэ, гудамжануудаар, мүн промышленна предприятинуудта сэсэгүүдые тариха хэрэг ямараар ябажа байнаб гэжэ шалгажа үзэhэн байна. Урда жэлнүүдэйхидэ орходоо гоё hайхан үнгэ бүриин сэсэгүүдые клумбануудта, аллейнуудта бүри олоор таридаг, энэ хүдэлмэридэ городой олониитые эдэбхитэйгээр хабаадуулдаг болоо гэжэ хэлэхэдэ алдуу болохогүй. Үнгэ бүриин сэсэгүүдээр бүрхөөгдэhэн сэсэрлиг хашаа соогоо үргүүлжэ шадаhан республиканска больницын, цехүүдэйнгээ нэгэнэй фойе соо «үбэлэй саад» байгуулhан нарин сэмбын фабрикын, ЛВРЗ-гэй, «Теплоприбор» заводой, ноohо угаадаг фабрикын коллективүүдые эндэ онсо тэмдэглэмээр. Эдэ предприятинуудай клумбанууд, газонууд үнгэ бүляалдаhан сэсэгүүдээр бүрхөөгдэнхэй байдаг.

Городоймнай предприятинуудай профсоюзай эмхинүүд завод, фабрикынгаа газаагуурхиие ногооруулха хэрэгтэ ехэхэн анхарал хандуулна. Тиихэдэ хабартаа сэсэгүүдые hуулгаха, харуулhалха хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг болоhониие hайшаамаар.

Гэхэтэй хамта, зарим предприятинууд сэсэг тариха хэрэгтэ хайхарамжагүйгөөр хандана. Жэшээлхэдэ, мяха-консервын комбинадта сэсэгэй оранжерей бии юм. Гэбэшье саад таригшын хажуудa ажаллаха нэгэшье хүн нэмэгдэжэ үгтэнэгүй. Тиимэhээ сэсэгүүдэй рассада hуулгалгада, тарилгада гаргашалагдаhан ехэ ажал үрэгүйгөөр хосорно.

Городой бүхы район-уud 1974 оной хабар ногоон ургамал hуулгаха түсэбөө үлүүлэн дүүргээ. Город дотор бүхыдөө: 47 мянга гаран модон, 3,5 миллион сэсэг, 80 мянган дүрбэлжэн метр талмайда ногоон ургамал таригдаhан байна. Предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд, городой олониитэ республикынгаа ниислэл хотые ногоон ургамал соо умбажа байhан город болгохын тулада ехэхэн хүдэлмэри ябуулха зэргэтэй.

Түрэл городоо болбосон түхэлтэй, гоё hайхан болгохо хэрэгтэ хубитаяа оруулжа, байгаалиие хамгаалха Бүхэроссин бүлгэмэй алтан ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтая!

А. ГРИГОРЬЕВ,
байгаалиие хамгаалха бүлгэмэй республиканска Совэдэй түрүүлэгшын орлогшо.

БУРЯАДАЙ РАДИО ТУХАЙ

Журналист, социолог Евгений Голубев бэшэhэн «Радио ба шагнагшад» гэhэн шэнэ ном худалдаанда гаргагдажа, магазинуудай таг дээрэ табигдаба. Мүнөө үедэ тодорхой социологическа шэнжэлэлгэ хэнгүйгөөр социальна шухала асуудалнуудые шиидхэхын аргагүй юм. Тиимэhээ элдэб тобшо мэдээсэлнүүдые олониитэдэ хүргэхын тулада радиогоор дамжуулан, социологическа шэнжэлэлгэ хэжэ байхада таарамжатай.

Элдэб мэргэжэлтэй, элдэб наhатай хүнүүдэй hонирхол болон эрилтэнүүдые Буряадай радио ямараар ханганаб? Радио болон шагнагшадай хоорондохи холбоон ямараар бэелүүлэгдэнэб? Шагнагшадай хэниинь радиоприёмнигойнгоо дэргэдэ сүлөө сагаа үнгэргэнэб? Нютагай радиодамжуулгые хайшан гээд аша үрэ ехэтэй болгохоб?

Эдэ бүхы шухала асуудалнуудта автор зохёол соогоо харюусахые оролдоhон байна. Е. Голубев Буряадай радио шагнагшадай hонирхолые хэдэн жэлэй туршада шэнжэлhэнэйнгээ эсэстэ энэ ном бэшээ. Тэрэ городто ажаhуугшадай эрилтэ шэнжэлхэhээ гадна, хүдөөгэй хэдэн аймагуудта мүн шэнжэлгэ хэhэн байха юм. 1.500 гаран хүн социологическа анкетын асуудалнуудта харюусаа. Мүн тус зохёолой авторай болон Буряадай ниитын эрдэмэй институдай социологическа бүлэгэй гэшүүдэй үнгэргэhэн асуудалнуудта тодорхой харюу үгэhэн байна.

Ч. ГОМБОИН.

НҮХЭДӨӨ ЗОРИГЖУУЛДАГ ПАВЕЛ

Техническэ мэргэжэл олгодог Улаан-Үдэ хотын 2-дохи училищиин нээгдэhээр 30 гаран жэл үнгэрөө. Энэ үе соо 9 мянга гаран хүн 34 ондоо мэргэжэл шудалжа гараhан байна. Энэ жэлдэ 95 хүн тус училищиие дүүргэжэ гараа. Тэдэнэрэй 59-ниинь дунда hургуули дүүргэhэнэйнгөө hүүлээр эндэ hуража, хүдэлмэришэнэй бүлэдэ ороhон байна.

Шэб шэнэхэн гадартай аттестат гартаа бариhан эдир хүбүүд, басагадай баяр захагүй ехэ hэн. Тэдэнэрэй шэг шарайда омогой ошон бадарна. Тиигэншьегүй яахаб! Анха түрүүшынхеэ ажабайдалай үргэн замда гаража, бэеэ даахан хүн болохо гээшэ залуу наhанай харюусалгатайшье шата болоно ха юм. Училищи дүүргэhэнэй баярай вечертэ ерээд, үетэнэйнгөө дунда hуухадаа, Павел Первушин эдэ бүгэдэ тухай бодожо hуугаа hэн. Хүдэлмэришэнэй мэргэжэл шудалхые юундэ шиидээ hэмши гэжэ бидэнэрэй асуухада, тэрэ түр зуура бодолгото болоод иигэжэ харюусаба:

— Нэгэтэ телевизорэа табихадамни, энэ училищиhаа дамжуулга харуулагдажа байба. Би ехэтэ hонирхон хараа hэм. Тус училищи дүүргэhэн суута хүнүүдэй, багшанарай хэлэhэн үгэнүүдые hүүлээрнь удаан саг соо шэбшэжэ ябааб. Хүдэлмэришэнэй мэргэжэл шудалха гэжэ эсэслэн шиидээ hэм. Тиихэдэ слесариин мэргэжэл шэлэжэ абааб. Эндэ hуража гараhандаа халаглана-гүйб. Үндэр дабаан дабагдаа: hураhандаал адли hайнаар ажаллахые оролдохоб.

Үнэхөөрөөшье, Павел училищида hуража ябахадаа, гансал hайн талаhаа бэеэ харуулаа. Павелай зарим нүхэд hуралсалаа хаяад, гэртээ харижа, зоргоороо ябахые hанадаг hэн. Иимэ харюусалгатай үедэ hэбхи, hула зантай заримашуулай зориг бадарааха, үетэн сасуутанаа хойноо дахуулжа ябаха хүн хэрэгтэй болодог. Гурбан жэлэй туршада бүлэгэйнгөө командир ябаhан Павел Первушин тиимэ хүнүүдэй нэгэн байшоо. Тэрэ бусадта орходоо үлүү hайн эрхэ байдалда hураа гэжэ хэлэжэ болохогүй. Тэрэнэй үсэд нэтэрүү абари зан, зориhондоо хүрэхэ гэhэн эрмэлзэл хүшэр хүндэ байдалые илажа гарадаг байгаа. Хэн нэгэнэй hуралсалдаа гү, али ажалдаа ядалдаад байгаа hаань, тэрэ үнэн сэдьхэлhээ туhалхые оролдодог бэлэй. Нүхэдынь энээниие мэдэдэг hэн. Александр Зайко hурахадаа муушаг, ядалдадаг байба. Зүгөөр Павел тэрэниие анхаралhаа алдаагүй. хэшээлэй hүүлээр ойлгоогүй юумыень заажа, хэлэжэ үгэгшэ hэн. Павелай туhаламжын ашаар Александр hуралсалаа хаягагүй, үетэн нүхэдтэеэ суггаа энэ жэлдэ училищияа дүүргэжэ шадаа.

— Первушин хамаг юумэндэ харюусалгатайгаар хандадаг нүхэр даа. ЛВРЗ-дэ ажалай дүршэл гаража байхадаашье hайнаар ажаллаа. Бусадта баhал шанга эрилтэ тавидаг hэн. Хүбүүд, басагад түрүүдээ табиhан зорилгоёо бэелүүлхэ хэрэгтэй гэзэд, тэрэ ходо хэлэдэг бэлэй. Бидэнэй энээниие ойлгожо, оролдон ажалладаг, даабариндаа дүүргэжэ гэзэд лэ байдаг hэмди,— гэжэ Ваня Синицын хөөрэнэ.

Павел эрхим hайнаар hурадаг hэн. Бултантайл адли hураnаб гэжэ тэрэ бэеэ тоодог байгаа.

— Юумэ түргэн ойлгоод абадаг, hүбэлгэн хүбүүн hэн гэжэ багшанарынь Павел тухай хэлэнэ. Юуб гэхэдэ, тэрэ программын материалаа гүнзэгыгөөр шудалдэд байдаг, харюусахадаа «таба» гэhэн сэгнэлтэ заатагүй абаха.

Павел Первушин гансал hуралсалаа хараад ябадаггүй. Училищи соогоо эрхим спортсменүүдэй нэгэн гэжэ тоологдодог hэн. Боксоор, футболоор спортын разрядтай юм. Мүн хүгжэмдэ угаа дуратай. Училищиингаа духовой оркестрто хабаадалсадаг.

— Түрэл заводтоо ажаллахаб. Эхэ орондомнай сэлэй хариин мэргэжэлтэй хүдэлмэришэд угаа хэрэгтэй ха юм. Бидэнэрэй гараар заhабарилагдаhан электровозууд түргэн харгыгаар шуумайлдахал ха,—гэжэ Павел Первушин найдамтайгаар мэдүүлээ байна.

Б-Н. НАМДЫКОВ.

ХЭНЭЙ МОРИД ЭРХИМЛЭГШЭ ААБ?

Үсэгэлдэр, мүнөөдэр республикымнай ипподром дээрэ хурдан хүлэгүүдэй урилдаан үнгэргэгдэжэ эхилбэ. Моридой урилдаанда Эрхүүгэй, Шэтын, Амарай областьнуудай, манай республикын гүрэнэй конюшниин морид хабаадалсана.

Сибирь болон Алас-Дурна зүгэй түрүү hуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдэжэ байгаа урилдаанда бүхыдөө таби гаран морид хабаадалсана. Үнгэрэгшэ жэлдэ үнгэргэгдэhэн урилдаанда манай республикын гүрэнэй конюшниин команда шалгаржа, зонын чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэhэн юм. Харин энэ жэлдэ али командын морид хурдан байжа шангай түрүү hуури эзэлэгшэ ааб?

Буряадай АССР-эй командын «Жернов», «Воин» гэhэн хурдан хүлэгүүд үнгэрэгшэ жэлдэ 1.600 метрэй зайе 2,08—217,5 секундa соо гаталжа, түрүү hуури эзэлээ hэн. Мүн энэ зайда хурдаар гүйхэ хүлэгүүд Эрхүүгэй, Амарай, Шэтын областьнуудай командануудта олон. Жэшээнь, Амарай областиин командын «Ноготок», «Каскад», Шэтын областиин «Бриг», «Кагор», Эрхүүгэй областиин «Тракт», «Корнет» гэhэн морид бии.

Энээнhээ гадна 2.400, 3. 200, 2.000, 4.800 метрэй зайда хурдан хүлэгүүд урилдаха болоно. Мүн зэргэшээ гурбан морид 2.400 метрэй зайда урилдаха юм.

Манай корр.

«Байкал» учхозой үрэ жэмэсэй саад Гурульба тосхоной хажууда нэмжыдэг юм. Энэ саадта Нина Павловна Загузина арба гаран жэл хүдэлнэ. Мүнөө юhэн хүнhөө бүридэhэн бригада эрхилнэ. Загузинагай бригада үрэ жэмэс суглуулха түсэбөө үнгэрэгшэ жэл үлүүлэн дүүргээ hэн.

Энэшье жэл нёдондоной-хиhоо доошо бэшэ ургаса хуряаха байхабди»—гээд Н. Г. Загузина мэдүүлбэ.

Мүнөө шэнэ ургасын түрүүшын килограмм алирhа жэмэс суглуулалгын пунктда орожо эхилбэ.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: бригадир Н. П. Загузина; Садоводууд А. Г. Загузина А. Т. Астраханцева хоёр жэмэс суглуулжа байна.

З. ВЕСНИНАГАЙ фото.

ТҮНХЭНӨӨР АЙЛШАЛНА

Улаан-Үдын лесотехникумэй литературын багша, «Знание» бүлгэмэй гэшүүн Г. С. Шалтыкова Түнхэнэй аймагай Хэрэн тосхоной эмхи зургаануудаар ябажа, «Инаг дуран, гэрлэлгэ ба гэр бүлэ» гэhэн темээр лекци уншаба. Ажалшадай ажаhуудалай эрилтэ хангадаг комбинадай, аймагай больницын, типографиин, хэлхеэ холбооной узелай хүдэлмэрилэгшэдтэ айлшалаад байна.

Мүнөө Г. С. Шалтыкова «Аршан» курортдо амарагшадай үмэнэ лекци уншахаар мордобо.

Л. ТАПХАЕВ.

Аймагай музейдэ

Бэшүүр тосхоной Широких-Полянскиин нэрэмжэтэ түүхын музей байгуулагдаhаар арбаад жэл боложо байна. Тус музей аймагай соёлой гуламтануудай нэгэн болоно. 800 шахуу экспонат эндэ табяатай. Хүнүүд эдэ бүхы экспонадуудые hонирхон харана. Тиимэhээ музейдэ орогшодой тоо жэлhээ жэлдэ олошорно. Хэрбээ 1970 ондо 9.000 хүн музейдэ ороhон байгаа hаа, үнгэрэгшэ жэлдэ энэ тоо 11.000-да хүрэhэн байха юм.

Түүхын, революциин урда тээхи ажаhуудалай ба байгаалиин гэhэн гурбан таhаг энэ музейдэ бии. Совет засагай түлөө тэмсэгшэдэй портредүүдээр түүхын таhаг нээгдэнэ. Мүн партизануудай барижа ябаhан hэлмэ, дайшалхы зам тэмдэглэhэн карта гэхэ мэтэ зүйлнүүд эндэ табяатай.

Музей соо табигдаhан экспонадуудай тоо жэл бүри олошорно. Бэшүүр тосхондо ажаhуугшад элдэб зүйлнүүдые музейдэ экспонат болгон үгэнэ.

В. БОРИСОВ.

ТОБШО hОНИН

★ Горький хотодо хүдөөгэй спортсменүүдэй дунда Бүхэроссин түрүү hуури эзэлхын түлөө мүрысөөн дүрэ буляалдалгаар үнгэрбэ. Мүрысөөндэ хабаадалсаhан манай республикын бүхэнүүд — СССР-эй спортын мастернууд Илья Гармаев, Геннадий Манжуев гэгшэд түрүүшын хоёр hуури эзэлhэн байна. Тиин эдэнэр түгэсхэлэй нааданда хабаадалсаха болобо.

★ Эрхүү хотодо самбо барилдаагаар бүхэсоюзна мүрысөөн үнгэргэгдэбэ. Мүрысөөндэ хамтадаа 20 городой 140 спортсмен хабаадалсаhан байгаа. Улаан-Үдын бүхэ спортын мастерэй кандидадай нормо дүүргэhэн байха юм. Зүүн-Сибириин технологическа институдай студентнэр С. Тарасов, Серебренников, ЛВРЗ-гэй хүдэлмэришэн Ю. Дородн... Улаан-Үдэ станциин м...нистын туhалагша А. Д...жинин гэгшэд түрүү hуури-нуудай нэгые эзэлээ.

Б. МИРОМАНОВ.

ЭЭЛЖЭЭТЭ НААДАНАЙ ДҮ...

Футбол

СССР-эй «А» классай хоёрдохи бүлэгтэ наададаг манай зонын футболистнуудай дунда ээлжээтэ — хорин хоёрдохи наадан үнгэргэгдэhэн байна. Августын 22-ой үдэр болоhон энэ нааданда зонын бүхы командануудхабаадалсаба.

Уулзалгын дүн хаража үзэхэдэ, Владивостогто айлшаар ошоhон Петропавловск-Камчатский хотын «Вулкан» команда талмайн эзэдые 2:0 тоотойгоор шүүжэ, урдань гараба. Южно-Сахалинскын «Сахалин» команда Хабаровскын футболистнуудта айлшалхадаа, талмайн эзэдтэй 0:0 тоотойгоор тэн...

Мүрысөөнэй таблицада ...рүү hуури эзэлээд ябаhан Барнаулай «Динамо» Благовещенскын «Амур» командада айлшалhан байна. ...нэрэй уулзалга 1:1 тоотойгоор түгэсөө.

Бусад команданууд ... зэргээр наадажа, мүрысөөнэй таблицада «байд...» hайжаруулааб гэхэдэ, ... байна (таблица хара):

Үглөөдэр «Сэлэнгэ» ...манда өөрынгөө стадион...рэ Прокопьевскын «Шахтер» командатай наадаха ... Наадан үдэшын 7 час... эхилхэ.

Команданууд	Наадаа	Шүүгээ	Тэнсээ	Шүүгдээ	Бүмбэгэ
«Динамо» Барнаул	22	13	8	1	43:11
«Амур» Благовещенск	22	10	8	4	27:15
«Чкаловец» Н-Сибир.	22	10	7	6	29:25
«Вулкан» П. Кам.	22	11	4	7	26:16
«Луч» Владивосток	22	10	5	7	39:24
«Автомобилист» Красн.	22	11	3	8	29:25
«Сэлэнгэ» Улаан-Үдэ	22	9	6	7	24:22
«Нефтяник» Тюмень	23	9	6	8	27:32
СКА Хабаровск	22	8	7	7	35:33
«Иртыш» Омск	23	8	7	8	26:32
«Торпедо» Томск	22	10	3	9	22:30
«Зауралец» Курган	23	8	6	9	28:25
«Уралец» Н. Тагил	23	7	6	10	32:30
«Локомотив» Шэтэ	22	6	8	8	17:21
«Авиатор» Эрхүү	22	6	5	11	27:40
«Сахалин» Ю. Сахал.	22	4	7	11	15:28
«Шахтер» Прок.	22	3	8	11	15:29
«Локомотив» Челябин.	23	4	4	15	17:41

Болоhон ушар

ЗАЙГУУЛ БААБГАЙ

Дээдэ-Тайлсын совхозой залуу hүрэг мал Үдэ голой зүүн бэедэ— Баруун-Тарбагатай нютагта зунай үедэ бэлшээгдэдэг юм. Ойн соорхойн тунга ногоондо бэлшэжэ ябаhан малда зайгуултажа ябаhан тайгын эзэн — баабгай хирэ хирэ болоод лэ добтолдог байгаа. Тэрэ гурбан жэлэй туршада тус ажахын 43 мал шарууhалhан юм. Зүгөөр нютагай ангуушад хэдэн удаа энээниие алаха гээд ябадаг hэн.

Мэхэтэй арьяатан ангуушадай бии болохотой зэргэ тэрьелшэдэг hэн. hаяхан тайгын эзэн нэгэ бурУу шарууhалаад, тэрэнээ шорой доро булаад тэрьелбэ ха. Одоол эндэ зоргоороо болодог баабгайтай уулзаха гэжэ мал адуулжа ябаhан Шатов шиидэhэн байгаа.

Тэрэ үндэр модоной гэшүүhэн дээрэ нууга түхеэрээд, баабгайн ерэхые хүлеэжэ hууба. hүниин тэнгhээ үлэжэ байхада, тайгын эзэн нюуhан hэедээ хүрэжэ ерээ. Мал адуулагша Шатов тэрэнээ хоёр удаа мэргэнээр буудажа, шархиень хатааhан байна.

Хэдэн жэлэй туршада ангуушадта баригдангүй дура зоргоороо ажахыда хохидол хүргэжэ байhан баабгайе алажа шадаhан нүхэр Шатовта совхозой директор, партком мүнгэн шан hаяхан барюулба.

И. ФИЛИППОВ.

ТЕЛЕВИДЕНИ

Августын 26-hаа сентябриин 1 болотор

ПОНЕДЕЛЬНИК, 26

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 18.00 — Дамжуулгын программа. 18.05 — «Ахалагша классай hурагшадта — «Литературна хуудаhан». 18.35 — Үхибүүдтэ — «Как волк Вова на Марс летал» гэжэ мультфильм харуулагдаха. 19.05 — Телевизионно hонин (буряадаар). 19.30 — «Спортын hонин». 19.45 — «Эсэгын зүргэ» — телевизионно очерк. 20.00 — «Уласхоорондын шэнжэлэл». 20.20— Номой орондо аяншалалга 20.40 — «Бакугай хэрэм»— телевизионно очерк. 20.55— «Агууехэ эрхээ хэрэглэн» (буряадаар). 21.25 — Багахан концерт. 21.35 — «Хүн ба хуули». 22.10 — Сонсохол. 22.15 — «Ночной сеанс» ба «Солдатенок» — телевизионно уран hайханай богони-метражна фильмүүд.

ВТОРНИК, 27

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 18.00 — Дамжуулгын программа. 18.05 — «Ялта» — телевизионно фильм. 18.40—Телевизионно hонин. 19.00 — «Литература Буряад орон». 19.40 — «Эхынгээ зүргөөр»—телевизионно очерк. 19.50 — «Факел» — залуушуулда зорюулагдаhан программа. 20.30 — «Уласхоорондын шэнжэлэл» (буряадаар). 21.20 — «Перекресток» — гэhэн дамжуулга. 20.00 — «Хүгжэмтэ уулзалга». Буряадай АССР-эй габьяата артистка Н. Манжеева. 22.40 — «Дрейфующий остров» — телевизионно документальна фильм.

СРЕДА, 28

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 17.55 — Дамжуулгын программа. 18.00 — «Надя Павлова хатарна» — телевизионно фильм 18.25 — «КНР-эй экономическа байдал» (буряадаар) 18.45 — Телевизионно hонин.

«Орбита». 19.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 19.30 — Боксоор дэлхэйн чемпионат. Гаванаhаа дамжуулга. 20.35—20.45 — Забhарлалга. 20.45 — «Хабсаргагша» — «Центроэнергомонтаж» трестын 50 жэлэй ойдо зорюулагдана. 20.55 — «Совесть» — телевизионно олон серитэй уран hайханай фильмын (1-дэхи сери) түрүшынхеэ харуулагдаха. 22.20 — «Мурманска областиин угтамжын түсэб бэелүүлэгдэнэ». КПСС-эй Мурманска обкомой секретарь В. Н. Птицын дамжуулгада хабаадалсаха.

Улаан-Үдэ. 23.05 — «Хүгжэмтэ уулзалга».

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 19.30 — «Мүрысөөнэй олониитын үүсхэлтэ хэрэг». 20.00 — «Дороги бывают разные» — уран hайханай фильм.

ЧЕТВЕРГ, 29

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 17.40 — Дамжуулгын программа. 17.45 — «Мафин и его друзья» — үхибүүдтэ зорюулагдана. 18.15 — Телевизионно hонин. 18.35 — «Хүдөөгэйхидэй үгэ бэелүүлэгдэнэ».

«Орбита». 19.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 19.30 — Боксоор дэлхэйн чемпионадай 1/4 финал. Гаванаhаа дамжуулга. 20.30 — 20.40 — Забhарлалга. 20.40 — Боксоор дэлхэйн чемпионат. (үргэлжэлэл). 21.00 — «Совесть» — телевизионно олон серитэй уран hайханай фильмын (2-дохи сери) түрүүшынхеэ харуулагдаха.

Улаан-Үдэ. 22.25 — «Байгалай шэмэг» — телевизионно журнал.

«Орбита». 22.55 — **Үнгэтэ телевидени.** «Композитор Афанасьевтай уулзалга» 24.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 21.25 — «Песня о встречном» ба «Здесь оживает прошлое» Шэтын ба Улаан-Үдын телевидениин киноочеркнууд.

«Ортиба». 22.25 — **Үнгэтэ телевидени.** «Би дружинигби» — Владимир Ильич Ленинэй нэрэмжэтэ заводой хүдэлмэришэдэй баярай оршон байдалда хүндэтэ үялга абаhанай тухай репортаж.

ПЯТНИЦА, 30

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 17.25 — Дамжуулгын программа. 17.30 — «Знаменитый утенок Тим» — үхибүүдтэ зорюулагдаhан мультфильм. 18.00 — «Сайн байна, hургуули!»

«Орбита». 19.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 19.30 — Боксоор дэлхэйн чемпионат. 1/2 финал. Гаванаhаа дамжуулга. 20.30 — 20.40 — Забhарлалга. 20.40 — «Совесть» — телевизионно олон серитэй уран hайханай фильмын 3-дахи сери түрүүшынхеэ харуулагдаха.

Улаан-Үдэ. 22.10 — Телевизионно hонин. 22.30 — «Талын галнууд» — телевизионно журнал (буряадаар) 23.10 — «Хүгжэмтэ аяншалга» — фильм-концерт.

«Орбита». 24.00 — «Время — мэдээсэлэй программа.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 22.10 — Мүнөөдэр — эрдэм бэлиг. 22.40 — Үнгэтэ **телевидени** — «Артлото».

СУББОТО, 31

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита» 13.05 — hүүлэй hонин. 13.10 — **Үнгэтэ дамжуулга.** «Совет ороной үхибүүд». «Советскэ Союзай гражданинби» — телевизионно документальна фильм түрүүшынхеэ харуулагдаха. 14.05 — Бүхэ барилдаагаар дэлхэйн чемпионат. Турциhаа дамжуулга. 14.35 — «hуралсалай шэнэ жэлые угтуулан» СССР-эй hуралсалай гэгээрэлэй министр М. А. Прокофьев үгэ хэлэхэ. 15.05 — «Очевидное — невероятное» 16.05 — «Элүүр энхэ байлга» — түрэлхидтэ hурагшадай элүүр энхэ байлга. 16.35 — А. Цагарели. — «Тифлисские свадьбы». Алма-Атын Лермонтовэй нэрэмжэтэ Гүрэнэй республиканска ород театрай зүжэг. 17.45 — **Үнгэтэ дамжуулга.** «Спортлотогой» тираж. 17.55 — «Тифлисские свадьбы» (үргэлжэлэл). 19.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 19.30 — 19.40 — Забhарлалга. 19.40 — Боксоор дэлхэйн чемпионат Финал. Гаванаhаа дамжуулга. 21.30 — **Үнгэтэ дамжуулга.** Словакиин национальна буhалгаанай 30 жэлэй ойдо зорюулагдаhан «Песня о Словакии» гэhэн телевизионно документальна фильм түрүүшынхеэ харуулагдаха. 21.55 — Словакиин национальна буhалгаанай 30 жэлэй ойдо зорюулагдаhан концерт Братиславаhаа дамжуулагдаха. 24.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 13.30 — «Звезды Эгера» — уран hайханай фильм (1—2-дохи сери).

СЕНТЯБРИИН, 1
ВОСКРЕСЕНИ

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 13.05 — hүүлэй hонин. 13.10 — **Үнгэтэ дамжуулга.** Мультфильмнүүд харуулагдаха. 13.40— «Советскэ Союзда алба хэнэб!». 14.40 — **Үнгэтэ дамжуулга.** «Мүнөөдэр — Нефтиин ба газай промышленностиин үдэр». СССР-эй нефтиин промышленностиин министр В. Д. Шашинтай хөөрэлдөөн. 14.55 — **Үнгэтэ дамжуулга.** Нефтиин ба газай промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй захилаар концерт. 15.25 — **Үнгэтэ дамжуулга.** «Мүнөөдэр — Нефтиин ба газай промышленностиин үдэр». СССР-эй газай промышленностиин министр С. А. Оруджевтай хөөрэлдөөн. 15.40— **Үнгэтэ дамжуулга.** «Киногоор аяншалагшадай клуб». 16.40—**Үнгэтэ дамжуулга.** «Жизнь после боя»—телевизионно документальна фильм. 17.35 — **Үнгэтэ дамжуулга.** «Табадахи четверть»—уран hайханай фильм. 19.00 — «Время»— мэдээсэлэй программа. 19.30 — 19.40 — Забhарлалга. 19.40 — Бүхэ барилдаагаар дэлхэйн чемпионат. Турциhаа дамжуулга. 20.10 — Документальна экран. 21.10— «РСФСР-эй арадай артист Ю. Мазуров дуулаха». 21.55 — **Үнгэтэ дамжуулга.** «Садко» — уран hайханай фильм. 23.25 — «Совет дуун» — гэhэн ансамблиин концерт. 24.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

13.30 — «Земля, до востребования» — уран hайханай фильм. (1-дэхи, 2-дохи сери).

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаhанда. «hайндэрөөртнай hүүрhэшэд!» — суглуулбари. «Гигант» колхоздо таряа хураалга тухай А. Ефремовэй статья.

Хоёрдохи хуудаhанда. «Шиидхэхы хэмжээ абаhанай hүүлээр лэ — урагшаа дабшалта» — М. Хен...новэй статья.

Гурбадахи хуудаhанда. «Эб найрамдал — б... нэй, хүн бүхэнэй хэрэг» хөөрэлдөөн. Совет пр...тельствын мэдүүлгэ. Хи... саана.

Дүрбэдэхи хуудаhанда. «Агнууриин хаhын урда хэнэ — В. Ковалёвой ст...

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 12.00—«Шахтернуудые амаршалга».

«Орбита». 13.00—00.30. 13.05 — hүүлэй hонин. 13.10 — «Необычный концерт». — Үхибүүдтэ зорюулагдана. 14.25 — «Мүнөөдэр — Шахтёрнуудай hайндэр». СССР-эй нүүрhэнэй промышленностиин министр Б. Ф. Братченко үгэ хэлэхэ. 14.40—14.50— Забhарлалга. 14.50 — Концерт. 15.40 — «Уласхоорондын hон... 16.30 — **Үнгэтэ** дамжуул... «Киногоор аяншалагш... клуб». 17.10 — «Хүг... киоск» **(үнгэтэ).** 17.40 «Включите «северное ...ние» — уран hайх... фильм. 19.00 — «Время» мэдээсэлэй програм... 19.30—Боксоор дэлхэйн ...пионат Гаванаhаа дам... га. 20.55—21.05 — Заб... лалга. 21.05 — Кон... 22.30 — «Кинопанорама» 24.00 — «Время» — ... сэлэй программа.

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

□«БУРЯАД ҮНЭН»□ 1974 оной августын 25. □ 4-дэхи хуудаhан □ Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н-02510. Заказ № 00...